

בס"ד לקראת שבת מלכתא

הלימוד השבועי לנבחני דרשו

פרשת אמור ז - יג אייר | דף היומי - זכריה ט - טו | משנה ברוכה - סימן ש"ז סעיף ט"ז עד סימן ש"ח סעיף ז' | מסור - תורת הבית פרק ט' מ"עמטה נבאר אודות העשר" ערמחילת פרק י"ב "יבזה בירתו" | קנין חממה - פרק ה משנה ו עד משנה י

יום חמישי ד אייר תשע"ח | פניני פרשת אחרי מות קדשים | תקציר שבועי ה'דף היומי בהלכה'

עיר	ירושלים	בני ברק	מודיעין ע.	חיפה	ב. שמש	אלעד	ב"ש	צפת	ביתר ע.
כניסת שבת	18:36	18:52	18:46	18:46	18:35	18:45	18:53	18:47	18:36
יציאת שבת	19:50	19:52	19:51	19:51	19:51	19:51	19:51	19:51	19:50
ר"ת	20:29	20:26	20:28	20:28	20:28	20:27	20:28	20:24	20:29

מצורף מדף
שבוע למנויי
חוברת
כל העולמים

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

**ברגע שהכניסו לו את המזרק, מרן הרב מפונוביז' החל כולו רועד וצעק:
"דם של גוי לא יכול להכנס לגוף שלי! דם לא של יהודי לא יכול לשלוט
עלי!". ובאמת, באופן פלאי, לא זרם הדם לגופו של מרן הרב, ורשמו זאת
בתיקו, שהאיש הזה צריך רק דם של יהודי!**

מאוצר זכרונותיו של הרה"ג ר' יעקב (ג'קי) לויסון הי"ו

בלונדון התגורר באותם הימים יהודי בשם ג'ק רוס, שהכיר את מרן הרב מפונוביז', ושמרן הרב הגיע ללונדון בפעם הראשונה הוא קישר בין הרב ג'קי לויסון למרן הרב מפונוביז' זצוק"ל. וכך, כבר בגיל 18 היה לנהגו של הרב ברכבו בעת מסעותיו לנגדי אנגליה. חשוב לציין שמדובר בימים שלא הכירו בלונדון את מרן הרב מפונוביז', ורבים לא היו מודעים לזכותם וחובתם להחזיק תורה. ר' יעקב לויסון הסתובב עם הרב מבית לבית, ולעיתים אף חטפו ביזיונות מאנשים. לשם תיאור המצב בשנים ההם מספר הרב לויסון את שסיפר לו מרן הרב, כי בשנים הראשונות שהיה מגיע לארה"ב לאיסוף כספים לשיבה, יהודי המקום היו כל כך מנותקים מהמודעות להחזקת התורה, ואף לא הכירו את גדולי ראשי הישיבות - וכדי שדבר הגעתו יתפרסם, היה מרן הרב תולה בעצמו מודעות ש"מרן הרב מפונוביז' הגיע".

באותו יום שנפגש ר' ג'קי עם מרן הרב לראשונה, הוא נקשר אליו בעבותות אהבה. כשמרן הרב היה מגיע לאירופה ואף לארה"ב, היה ר' ג'קי מתפנה מכל עסקיו ועבודתו, ולפעמים גם למספר שבועות, והולך עם מרן הרב למען הישיבה. כל זאת בימים שהרב לויסון לא היה בעל אמצעים כלכליים אלא להיפך, ואעפ"כ ביטל ימים רבים מעבודתו כדי לסייע לרב ולשמשו. כך היה כשהגיעו לתלמידי חכמים לביתו, היה בוכה בתפילת שמו"ע שיהיה לו כסף לקנות העריגה לכבד בו את תלמידי החכמים, ושום דבר לא מנע בעדו מלסייע לתלמידי החכמים בכלל ולרב בפרט.

רבים רואים ממרן הרב "רב אמון" בגיוס כספים, אך הרב לויסון מפתיע ומספר שלמרן גאב"ד פונוביז' היה קושי גדול מאוד לבקש תרומות מאנשים, עד שלפני נשקש על פתחי נדיבים היה מתפלל שהם לא יהיו בבית, מרוב אי הנעימות שהרגיש לבקש כסף עבור הישיבה. וכאשר תרמו לו, מרן הרב היה מקבל במאור פנים כל סכום שניתן, והיה מכיר טובה בחיך מכל הלב, וכותב קבלה אפילו על דולר בודד.

"כי נפש כל בשר דמו בנפשו" (ויקרא י"ז, י"ד)

הכל יודעים על האכסניה המופלאה בבית החסד המפורסם בלונדון, שם התארחו כביתם ממש כל גדולי ראשי הישיבות, וכל מי שנקלע לבירת בריטניה וחיפש מלון אורחים. הפעם נקשתי על דלת משפ' לויסון (כיום בירושלים), לא בכדי לבקש מקום ללון, אלא בכדי לפגוש לשיחה את איש אמון וסודם של גדו"י בשבעים השנים האחרונות. הרה"ג ר' יעקב (ג'קי) לויסון שליט"א, נעתר לבקשת מוסף 'שבת קודש', לחלוק דברים שראה ושמע אצל מרנן ורבנן, ובפרט אצל מרן הפונוביז' רב זצוק"ל, שהיה בקשר צמוד איתו עד ליום פטירתו ממש.

מיד בכניסתי פונה אלי אשת חבר הרבנית לויסון שתחי ואומרת: "מרן הרב מפונוביז' ובעלי זה כמו אב ובן", ומסמנת באצבעותיה איך היו בקשר צמוד כל השנים, ובאמת מרן הרב מפונוביז' קרא לו "מיינ קינד" - "ילד", כמו שיסופר בהמשך. בראשית דבריי אני שואל את הרב לויסון, איך נוצר הקשר המיוחד עם מרן הרב מפונוביז'. הוא מספר שבבחרותו, לאחר שסיים את לימודיו בישיבתו של הגאון רבי משה שניידער זצוק"ל, היה לו רכב ממקום עבודתו, ובאהבתו את התורה ואת תלמידי החכמים, כאשר הגיעו ראשי הישיבות וגדולי ישראל לאנגליה, פנה אליהם והציע שבשהותם הוא יהיה להם לנהג ויסייע להם.

בפעם הראשונה כשמרן הגר"א קוטלר זצוק"ל היה אמור להגיע ללונדון, היה אמור להגיע גם אחד מחשובי האדמו"רים. כל לונדון רעשה מבואו של האדמו"ר, ולהגעתו של מרן הגאון רבי אהרן לא היה שום אזכור.

הרב לויסון חשש שיש כאן חוסר בכבוד התורה וחילול השם, על כן ארגן מספר אנשים שיצאו לשדה התעופה לקבל את פני מרן הגר"א קוטלר זצוק"ל. משהגיעו לבית האכסניה התעניין הרב לויסון: מי הנהג של הראש-ישיבה בשהותו באנגליה, ולא היתה תשובה. מיד הציע שהוא יהיה נהגו, וזכה להיות משמשו ונהגו של מרנא רבי אהרן. בפעם הבאה כשמרן הגר"א קוטלר זצוק"ל הגיע ללונדון, הוא כבר היה מוכר, הרבה אנשים יצאו לקבל את פניו וחלקם אף רצו לזכות להיות הנהגים שלו. מרן הגר"א סירב ללא הסבר, עד שראה את ר' ג'קי (כך כינוהו בידידות וחביבה) לויסון, ואז אמר: "דאר איז מיינ מנהיג" - הוא הנהג שלי, והראה לו חיבה יתרה כל שהותו בלונדון.

הרבנית ע"ה סיפרה, שרבינו עלה אל הבית, ישן במשך 25 דקות וחזר לבית המדרש. אחד המתפללים העז ושאל. אמר לו רבינו: "מכיוון שעשיתי קידוש על היין לפני התקיעות, ושתיתי רביעית יין, ומי ששתה רביעית יין אסור לו להורות, על כן עליתי לביתי וישנתי שיעור שיש בו להפיג את השפעת היין"

מרן הגרי"ש אלישיב זיע"א, על יראת חטא וגדולי עולם

להכריע, אך מתפללי בית המדרש, שהכירו את דרכו של רבינו, ידעו שכל התורה כולה חקוקה על לבו כקורא מן הספר, עד שאינו נצרך לעיון בספרים, ולכן התעניינו לפשר מעשיו באותן עשרים וחמש דקות. הרבנית ע"ה סיפרה, שרבינו עלה אל הבית, ישן במיטתו במשך עשרים וחמש דקות וחזר לבית המדרש. עתה נתגברה התמיהה. אחד המתפללים העז ושאל. אמר לו רבינו: "מכיוון שעשיתי קידוש על היין לפני התקיעות, ושתיתי רביעית יין, ומי ששתה רביעית יין אסור לו להורות, על כן עליתי לביתי וישנתי שיעור שיש בו להפיג את השפעת היין..."

"בזאת יבא אהרן אל הקדש" (ויקרא ט"ז, ג')

פעמים רבות נזדמן לרבינו לשמוע את ברכת "שחלק מחכמתו ליראיו", שבירכו אנשים בהזדמנויות שונות כשפגשו אותו. תגובתו היתה הינף יד של ביטול, או הערה למברך הברכה, כי הוא חושש שברכתו לבטלה, או שהיה מורה ואומר: "תגיד 'ברוך שם'..." בהזדמנות אחת נשאל רבינו, מדוע הוא מראה אותות של חוסר שביעות רצון, כשהוא שומע את ברכת "שחלק מחכמתו ליראיו" כשהיא נאמרת עליו, הלא רבינו עצמו סבור שהיו מגדולי דורו, שאפשר היה לברך עליהם ברכה זו.

תשובת רבינו הייתה קצרה, אך עמוקה ונוקבת: "שחלק מחכמתו", מילא, אבל 'ליראיו'?"...

בכך גילה מעט מצפונות לבו, שחשש על עצמו, בענותנותו, שמא לא העפיל דיו במדרגות יראת שמים. כשסיפרתי עובדה זו בפני אחד מגדולי תלמידי רבינו, השלים את המעשה מזווית אחרת ואמר: "רבינו אמר לי על דברי המשנה בברכות: 'אפילו נחש כרוך על עקבו, לא יפסיק', שכדי לקיים הלכה זו כפשוטה, צריך להיות בדרגה גבוהה מאד ביראת שמים".

מסתברא מילתא, שרבינו חושד בעצמו, שאם לא הגיע לדרגת יראת שמים גבוהה זו, עדיין אי אפשר לברך עליו שחלק מחכמתו "ליראיו"...

בפעם אחרת אמר: "אני הכרתי את זקני בעל ה'לשם', וידע יראת שמים מה היא!"...

יראת חטא

מעשה מופלא חוו מתפללי בית המדרש 'תפארת בחורים', בעיצומו של ראש השנה, המלמד עד היכן מגעת יראת חטאו של רבינו ודקדוקו בקיום ההלכה:

אחד הרבנים עשה צעדים מזורזים ברחובה של 'מאה שערים'. שאלה קשה ודחופה עד מאד התגלגלה אל פתחו, דבר הטעון הכרעה הלכה למעשה. כיוון שלא ידע להשית עצות בנפשו, הזדרז לבית רבינו לקיים מה שנאמר: "וכל הדבר הקשה יבאון אל משה"...

באותו זמן עמדו בבית מדרשו של רבינו לפני התקיעות. נכנס הרב והציג את שאלתו הדחופה.

אמר לו רבינו: "כדי לענות על שאלתך אני צריך לעלות לביתי".

עלה רבינו לביתו, המתין הרב ועמו כל מתפללי בית המדרש, במשך עשרים וחמש דקות.

לאחר עשרים וחמש דקות, ירד רבינו ממדרגות ביתו, הגיע לבית המדרש והכריע מה שהכריע. מיד לאחר מכן ניגשו לתקיעת שופר ולתפילת מוסף. אותו רב סבור היה, מן הסתם, שרבינו הלך לעיין בספרים כדי לדעת מה

שיראה את הרב שך יושב ולומד

מעניין להציג את השקפת רבינו, אודות הלימוד במחיצת אדם גדול, שבכוחו להגביה את מדרגת הלימוד:

אחד מנכדי רבינו נתבגר, והגיע לגיל שבו צריך לבחור בעבורו ישיבה גדולה. ניגש אל הסב הגדול, וביקש ממנו להחליט עבורו היכן יקבע את מקום לימודו ועלייתו בתורה.

"לך ללמוד בישיבת פוניבז'", הורה רבינו והסביר את נימוקו: "בפוניבז' אפשר לראות בכל יום את הרב שך יושב ולומד. מראה זה בלבד, בכוחו להשפיע השפעה עצומה על נפש הבחור לכל משך ימי חייו".

יש תועלת בלימוד במחיצת איש צדיק

אברך מתלמידי רבינו, ישב והגה בתורה בישיבת 'תורה אור', במחיצתו של מרן הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצוק"ל. באחד הימים, לפני תחילת זמן קיץ, הגיעה אליו הצעה: כולל חדש לאברכים מצוינים נפתח בירושלים, והם מעוניינים בו שיבוא ויפאר את הכולל בנוכחותו.

הלך אותו אברך להימלך בדעת רבינו. בירר רבנו את מצבו ועוד עניינים הנצרכים להכרעתו, אחר כך הכריע שילך אל הכולל החדש לזמן קיץ, ואם לא יצליח שם, אז יחזור למקומו הקודם.

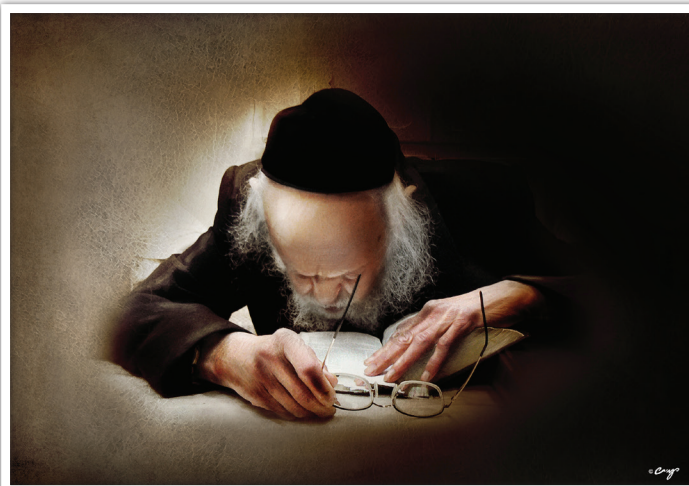
שמע אותו אברך את ההכרעה, והחל לנקוט צעדים מעשיים לקיום הכרעת רבינו.

למחרת השכים קום והלך להתפלל בבית המדרש 'תפארת בחורים', כדרכו מידי יום ביומו.

עם סיום התפילה פסע רבינו לעברו ואמר לו: "שקלתי את כל הענין פעם נוספת, וחזרתי בי מהכרעתי הקודמת. התועלת וההפסד הם שווה בשווה, אולם יש ענין מיוחד בלימוד במחיצתו של איש צדיק".

בזמנו הגה רבינו חיבה מיוחדת לשתי ישיבות: 'פוניבז' וישיבת 'קול תורה', משום שבישיבת פוניבז' זכו הבחורים להסתופף בצלו ולהנות מאורו של מרן הגרא"מ שך זיע"א, ובישיבת 'קול תורה' זכו להסתופף בצלו ולהנות מאורו של מרן הגרש"ז אויערבאך זיע"א.

(מתוך 'גדולה שמושה')

יום אחד חש רבינו לחץ בחזה. כאילו התכוונו לכה, אמר 'יודי' והורה לנכדו היכן כספי הצדקה והיכן הכסף הפרטי. הנכד מיהר והזעיק את רופאו האישי, פרופסור ויינברגר, שמיהר להגיע ומצא שהמצב התייצב. רבינו יושב ברוגע. "מה יש לרב?", שאל. ענה רבינו: "לפני כעשרים דקות חשתי שלא בטוב. היה לחץ בחזה. ערכת חשבון נפש והבנתי למה זה קרה. שבת בתשובה, וברוך השם הכל עבר!..."

הליכותיו המופלאות של מרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל

"לכפר על בני ישראל" (ויקרא ט"ז, ל"ד)

סיפרו לרבינו, שיהודי בעל חסד שניהל גמ"ח גדול נסע לשבת, וכשחזר לביתו ומצא שנפרץ, וגנבו מאה וחמישים אלף דולר, פרץ בבכי ממושך. מספרים, שהיו אלו כספי הגמ"ח. - "לא גנבו את הכסף של הגמ"ח", הפטיר רבינו. "איך יודע ראש הישיבה?", שאלו. ענה: "כי על גניבת כספי הגמ"ח לא בוכים כל כך..."

(מאחורי הפרגוד, תלב)

- "לא", הגיב רבינו. "מה שמה?" - "שמה!?" תמה ראש הישיבה, "איני יודע..." עכשיו תמה רבינו: "איך יודע מה שם אימו? כלומר, לא התפללת עליו, ואתה רוצה לזרוק אותו!?" ראש הישיבה היה המום, ורבינו חתם: "תתפלל, תצום, ונראה..." (מפי השמועה)

בתחילת שימושו של הגאון רבי יצחק לוינשטיין זצ"ל לפני רבינו, נשלח בשליחות מצוה ועמדו כנגדו אנשים תקיפים. מובן שטענו שכוונתם לשם שמים. רפו ידי, ואמר לו רבינו: "בעבודת ה', אין לפחד מעלה נידף - ויש לדעת, שהאדם אינו יותר מעלה נידף, ולפיכך אין לפחד משום אדם!" וכבדברי הנביא: "מי את ותראי מאנוש ימות, ומבן אדם חציר ינתן!" (ישעיה נ"א, י"ב)

(מזקנים אתבונן' ו [א] ריו)

באו ושאלו אודות בעיה מסוימת. העלו את שמו של עסקן ציבור נודע ומוכשר, שאלו האם אפשר לסמוך עליו במאה אחוזים שיפתור את הבעיה. ענה רבינו: "במאה אחוזים??? - מאה אחוזים זה, שהקדוש ברוך הוא ברא את העולם. מאה אחוזים זו תורה מן השמים. מאה אחוזים ניתן לומר רק על שלושה עשר העיקרים. אך חוץ מזה, שום דבר אינו מאה אחוזים!..."

(מזקנים אתבונן' א, ב)

הרב יצחק רונגרטרן קנה רכב חדש, והתקין בו מדרגה שמטרתה להקל על רבינו לעלות לרכב. למגינת ליבו התברר שהמדרגה גבוהה מידי. אמר: - "מיד אטפל בבעיה!" אלך לבעל מדרגה, שינמיק את המדרגה ויהיה נוח לעלות. מיהר רבינו לומר: "לא דחוף, ייסורים ממרקים! מה שצריך לקבל מקבלים. מוטב כאן, מאשר שם..."

(מזקנים אתבונן' ג, עד)

רופא השיניים, ד"ר איתן כהן ז"ל סיפר, שכשביקש לעשות טיפול שורש, לא הסכים רבינו לזריקת הרדמה. אמר: "תן לי כמה דקות שאתרכז באיזה ענין בלימוד, ולא אזוז כל זמן הטיפול". וכשחזר ממסעו בחו"ל, בא אל הרופא וסיפר שיש לו כאב נורא בשן. עשה צילום, והודיע שיש לעוקרה. ביקש רבינו שיעקור בלי הרדמה. אמר: "קיבלתי כבוד כה רב, חייבים לאזן אותו ביסורים". וכך עשה.

(צדיק כתמר ירח', רצג)

(מתוך הגדה של פסח 'אהלי תורה')

יום אחד חש רבינו לחץ בחזה. כאילו התכוונו לכה, אמר 'יודי' והורה לנכדו היכן כספי הצדקה והיכן הכסף הפרטי. הנכד מיהר והזעיק את רופאו האישי, פרופסור ויינברגר, שמיהר להגיע ומצא שהמצב התייצב. רבינו יושב ברוגע.

- "מה יש לרב?", שאל. ענה רבינו: "לפני כעשרים דקות חשתי שלא בטוב. היה לחץ בחזה. ערכת חשבון נפש והבנתי למה זה קרה. שבת בתשובה, וברוך השם הכל עבר..."

(מפי השמועה)

פעמים אין ספור בכה רבינו: "כמה עלי להודות לה' על החסדים שגמל איתי. על הספרים שזיכני להוציא לאור, ויש בהם הערות נכונות ודברי התעוררות. מה אענה לו כשישאל מה השבתי לו על כל הטובה שעשה עמי?!" - הרגיע נכדו: "ראש הישיבה מרבה כבוד שמים, מגיע לכל מקום, נושא דברי חיוזק" -

בכיו גבר: "על זה גופא צריך אני להודות, שזיכני ליזכות את הרבים, שהדברים לתועלת, ובכמה אני משיב על זה? אין עוד אחד בעולם שנעשים איתו חסדים כפי שנעשים עמי. ומה אני משיב? ישאלוני האם אני עובד ה' אמיתי. מה אשיב?"

(צדיק כתמר ירח', שדמ)

בזוהר הקדוש (ח"א פד, א) אמרו: "והושיעה לבן אמתך" (תהילים פ"ו, ט"ז), מכאן שיש להזכיר שם האם בתפילה (ויעוין שבת סו ע"ב). ראש ישיבה פנה אל רבינו. וסיפר על מעללי בחור, והדברים מקוממים. הלה ביקש רשות להוציא מהישיבה.

- "מה שמו", התעניין רבינו. - "אמרתי", חזר ראש הישיבה. "שם משפחתו כך וכך". - "שמו הפרטי", אמר רבינו. - נקב בשמו הפרטי.

חשב רבינו, ולבסוף שאל: "ואמו?" - "כן", השיב ראש הישיבה. "שוחחתי איתה. היא בוכה, כמובן. מתחננת על נפשו. אבל אין אפשרות להשאירו..."

בראשית המערכה אמר לנכדו, הרה"ג רבי יוסף בנימין וואזנר שליט"א, שכל המערכות שעמד בהן עד כה, היו מערכות מלחמה של צד הקדושה, עם השליחים של השטן והסיטרא אחרא, אך מערכה זו - המלחמה באינטרנט, היא מלחמה של צד הקדושה עם השטן בעצמו!!!

מרן בעל 'שבט הלוי', במלחמה עם השטן על קדושת עם ישראל

"קדושים תהיו" (ויקרא י"ט, ב')
על משמר הצניעות

מלונדון, שפנו אליו בנידון הורים חרדים, שבניהם נפלו ר"ל לשאול תחתית ע"י זה! זוהי סכנה עצומה חדשה של דורנו, וזה גורם לירידת המוסר וירידה במידות, ועוקר יסוד היסודות של קדושת ישראל, כל באיה לא ישובון".
באחת מדרשותיו אף נזעק ואמר: "מה תועיל מזוזה גדולה וכשרה על פתח הבית, אם ע"י כלי התקשורת, אינטרנט ומחשב שאינו חסום, ופלאפון שאינו מאושר, נהפכים בתינו לנכרים, ובא הפורץ בגבולנו?? כלי התקשורת עם כל שמותיהם הנרדפים, מביאים ומכניסים זוהמה נוראה בנפשות הנוהים אחריהם, ומכרסמים כתולעת וכ'חידק' מסוכן בבתי ישראל, ויש לברוח ולהתרחק מהם. ועל בית זה נאמר 'נחלתנו נהפכה לזרים'".
פסק הלכה לבעלי האינטרנט

באופן חריף ביותר התבטא רבינו על דבר זה, שהוא השטן, הוא היצר הרע והוא מלאך המוות, רח"ל!!! ואף פסק פסקים מרחיקי לכת, על מהותו של המחזיק בכלים אלו, שאיבד את 'חזקת הכשרות' המינימלית, שיש לכל יהודי שומר תורה ומצוות, ולכן שחיטתו פסולה, אסור לו להיות סופר סת"ם, אסור לקחתו לעד קידושין, ואף דינו כ'פרוץ' לגבי 'הלכות יחוד'.

כשהחלה המערכה על מכשירי הטלפון הסלולרי, רבים תמחו "וכי מה כבר יש במכשירים הקטנים הללו?", או לחילופין בדעת בעה"ב משובשת, לא ירדו לעומק הבעיה של שליחת וקבלת הודעות כתובות, אך רבינו ראה בהקמת 'ועדת הרבנים לענייני תקשורת', את הערובה לשמירת הדורות, וכפי שרואים אנו במציאות, שלולי ועדה זו כל צורת היהדות החרדית בארץ הקודש לא היתה נראית כפי שהיא נראית היום...

בראשית המערכה אמר לנכדו, שהיה שליחו לטפל בנושא זה, הרה"ג רבי יוסף בנימין שליט"א, שכל המערכות שעמד בהן עד כה, היו מערכות מלחמה של צד הקדושה עם השליחים של השטן והסיטרא אחרא, אך מערכה זו - המלחמה באינטרנט, היא מלחמה של צד הקדושה עם השטן בעצמו! מבהיל!

בכמה וכמה הזדמנויות סיפר רבינו, שחריפותו בנושא זה לא נובעת מתיאוריות, אלא הסיפורים המחרדים שעלו על שולחן מלכים שלו, הם אלו שהוכיחו לו, בפועל ובחוש ממש, את חומרת הענין. וכפי שהעיד, שעומדים עמו בקשר בתי דינים בארץ ישראל ובחו"ל, והמציאות מראה שהרבה בתי ישראל כשרים, נפגעו ונחרבו מאותו מסית ומדיח שנתהווה מעצתו של בלעם הרשע.

את דרכי המאבק הרצויות והמועילות נגד כלי האינטרנט, ראה רבינו ע"י ריבוי תעמולה ופרסומות, שזהו כידוע הכח החזק ביותר, וכפי שכתב במכתבו לבנו מ"מ, הגאון רח"מ שליט"א (הובא בספר 'מלבושי מרדכי' עמ' שצ"ג) וז"ל: "ועיקר שבעיקרים צריכים לעשות פרופגנדה (תעמולה) פרסומים בכל שופרות היהדות החרדית, מגדל המכשלה, להחזיר הפחד בלב יראי אלוקים..."
יעזור השי"ת, שזכותו הגדולה תגן עלינו, ונזכה לילך בדרכי הקדושות. ומה כאן עומד ומשמש להורות עם ה' את הדרך ילכו בה בכל ענין וענין, אף שם עומד ומשמש, ונזכה בקרוב ממש לקבל רוח אפינו משיח ה' במהרה בימינו ברחמים גדולים אמן.

(מתוך 'ולא שבט הלוי בלבד')

רבינו נלחם רבות על ענייני הקדושה והצניעות שבעיר הקודש בני ברק, אבל גבולות פסקיו והכרעותיו בנושא, חרגו מעבר לגבולות בני ברק, והגיעו לכל רחבי העולם היהודי. רבינו נהיה ה'אורים ותומים' בנושא הצניעות והקדושה כבשאר נושאים, ובפרט כאשר נשאל לא אחת מרן הגר"ש אלישיב זצוק"ל שאלות בהלכות צניעות והנהגה, היה עונה: "אני לא עסקתי בזה, הרב וואזנר עסק בזה, ומה שהוא יענה ייחשב כאילו אני עניתו!"

עוד אמר בשם רבינו: "חז"ל אומרים שיצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום, ויצרו של אדם מתחדש עליו בכל יום (קידושין ל:), מדוע כתבו חז"ל שתי לשונות, 'מתגבר' - ו'מתחדש'? היות וצורת ההתגברות והניצחון של היצר הרע על האדם, הוא דווקא על ידי כך שהוא מגיע כל יום בצורות חדשות..."

בד בבד עם הרבצת התורה לאלפי תלמידיו ושומעי לקחו, והעמדת ה'הוראה' על תילה, הייתה עינו הפקוחה של רבינו ומעורבותו במצב הדור, שהביאוהו לכך שמוחו ולבו וכל ישותו, היו נתונים בדאגה ואחריות לשמירת קדושת ישראל, אשר בזה הוא ראה את כל המשך קיומו של עם ישראל, ובוזה תלויה כל מציאות החיים של שומרי התורה והמצוות. ועל כך התבטא אין ספור פעמים, שקדושה וטהרה הן יסוד היסודות של עמנו הקדוש.

עוד בימי עלומיו בוינה, כבר היה נלחם על הפירצות בענייני קדושה וטהרה, כפי שגילה פעם לבנו הגה"צ רבי אברהם אליהו שליט"א. אולם היה זה רק כעין הקדמה למערכותיו ומאבקי בארץ הקודש, נגד כל פירצה, ולו הקטנה ביותר, העלולה להביא את רוחות הרחוב לתוך מחננו ח"ו.

כשופר היה מרים קולו, והיה זועק מנהמת לבו הטהור בכל דרשת חיזוק וכינוסי התעוררות, ובפרט בדרשותיו המפורסמות - דרשת 'שבת שובה' ודרשת 'שבת הגדול', בהן היה מעביר את מסריו והשקפותיו לכלל ישראל באופן ברור ונחרץ, על כל חידוש בעולם המודרני, העלול לכלות כל חלקה טובה בעמנו הק'.

הסכנה האיומה והנוראה - 'אינטרנט'

לפני כ- 15 שנה, התבטא הנשיא האמריקני, כי ההתפתחות הטכנולוגית משולה לכביש, שידוע היכן הוא מתחיל, אבל לא ניתן לדעת לאן הוא ידרדר. בלחיצה על כפתורים יוכלו להגיע לקצה העולם השני. "סיפרתי את זה לאבא", סיפר בנו רבי יוסף צבי, "והוא הגיב בזעזוע עמוק: 'אוי, אוי, אוי. זה יהיה החורבן של העם היהודי'..."

לנגד עיניו של רבינו, היה בקביעות רק רצון ד' בקדושה, לכן הוא לחם מלחמת קודש באינטרנט וגירותיו. הוא ידע להגדיר זאת בחזק, באומרו שלא יהיה מכשיר כזה בבית, הוא יצא חוצץ באופן מבהיל ונחוש ביותר נגד האינטרנט, עוד לפני כעשרים שנה. כשזה היה ממש בתחילתו, כבר ראה בעיניו הצופיות את השואה האיומה, שכלי זה עלול להמיט על עם ה'.

בדרשה שנשא בער"ח סיון תשנ"ח אף אמר: "אבות ואמהות מא"י ומחו"ל, באים אלי וצועקים 'געוואלד!' עימדו ועיצרו את המגיפה הנוראה הזו של האינטרנט, וידוע לי ששייבה שלימה בחו"ל, ולא אזכיר שמה מפני כבוד התורה, נתקלקלה בעוון זה, והוכרחו לסגור שעריה. וכן כתב לי ת"ח גדול

הנגיד הניח על שולחן הרבי צ'ק, ואמר לרבי זי"ע, שהניח על שולחנו סכום של "ח"י אלפים דולר!" הרבי האזין לדבריו, ואמר לו "ישר כח", ותו לא מיד... היהודי עמד משתומם, כי היה בטוח שלאחר שנתן כזה סכום גדול, יקבל כבוד מלכים מהרבי, ולא יפסיק להודות לו...

הגאון רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א, אב"ד סאנטוב ליקווד, מביא מהליכותיו של האדמו"ר הגאון הגה"ק מוויז'ניץ זי"ע

ידעתי מה שעשיתי - אזי אגיד לך - הנה הדבר פשוט מאוד, דע לך, שלפני שנרדמתי, הסתכלתי על השילוט בחוף מהי המהירות המותרת לנסוע, וגם הסתכלתי כמה ק"מ (מיל) עדיין נשאר עד המקום שצריך להגיע לשם, ועשיתי חשבון כמה זמן ייקח לנו להגיע באותה המהירות המותרת, ועכשיו שהגעתי לפני הזמן, בהכרח ננסעת במהירות גבוהה יותר..."

...

סיפר לי האברך היקר, הרה"ח ר' נפתלי מערינג הי"ו, מחשובי חסידי ויז'ניץ-מאנסי בויליאמסבורג, שסיפר לו נגיד אחד השייך לחסידות סאטמאר, שלפני שבוע נעשה אחד מבניו 'בר-מצוה', ונסע עם בנו בחור הבר-מצוה למאנסי, למעון קדשו של זקן האדמו"רים כ"ק מרן אדמו"ר מוויז'ניץ-מאנסי זי"ע, כדי לקבל את ברכתו, הגם שאין לו שום שייכות לחסידות ויז'ניץ.

כשנכנס אצל הרבי, הניח הנגיד על שולחן הרבי צ'ק בסכום עצום, אך היות והרבי איננו רואה בעיניו ל"ע, אמר הנגיד לרבי זי"ע, שהניח על שולחנו סכום של "ח"י אלפים דולר!" הרבי האזין לדבריו, ואמר לו "ישר כח", ותו לא מיד...

היהודי עמד משתומם, כי היה בטוח, שלאחר שייתן כזה סכום גדול, אזי יקבל כבוד מלכים מהרבי, ולא יפסיק להודות לו, להללו ולשבחו על התרומה הנכבדה, ועכשיו הוא רואה שהרבי מגיב רק ב"ישר כח" ותו לא.

חשב הלה שכנראה מחמת חולשתו של הרבי (ואכן אושפז בבית החולים כיומיים אחרי זה), לא תפס שמדובר בסכום כה גדול, ולכן אמר שוב לרבי שהניח לפניו צ'ק על סך ח"י אלפים דולר, והרבי שומע ואומר לו שוב: "ישר כח",

ולא הוסיף לומר לו שום דבר.

כשראה הנגיד שהרבי לא מתייחס לדבריו, החל להציג את בנו בפני הרבי, ואמר לרבי שבנו נכנס השבוע לעול התורה והמצוות, ובדרך אגב סיפר לרבי, שבנו לומד בחבורת בחורים מיוחדים ומתמידים, וזכה לכבוד הבר מצוה לסיים את כל הששה סדרי משנה!

כששמע הרבי את דבריו, נתרש עד למאוד, ופניו קרנו מאושר. תפס את הבחור בשתי ידיו ואמר לו ברוב חביבות: "אזוי! - אה!!" הרבי לקח את ידי הבחור, נשק לו את ידו ואמר לו: "דו ווייסט נישט וויפיל דו האסט מיך מחי געווען..."

...

גסי, הרה"ח ר' אברהם דוד פוקס שליט"א, מחשובי חסידי ויז'ניץ-מאנסי סיפר, שפעם אחת נכנס אדם אל כ"ק מרן האדמו"ר מוויז'ניץ-מאנסי זי"ע, והתאונן שהוא נרדם באמצע לימודו תמידין כסדרן וזה מאוד מפריע לו, ואינו יודע מה לעשות. אמר לו הרבי בפשטות: "גם אני נרדם באמצע לימודי, וכשאני מתעורר אני ממשיך מיד ללמוד..." (ובדרך אגב, פעם הייתי נוכח בביהמ"ד ויז'ניץ-מאנסי ביו"ט פורים, כאשר הבדחן עמד על השולחן ושימח את האנשים. האנשים נהנו וצחקו, אך הרבי ישב שקוע במחשבותיו. באמצע אמר הבדחן מילתא דבדיחותא מיוחדת שהצחיקה את האנשים, וכולם צחקו בקול, ואז ננער הרבי ממחשבותיו ושאל את בנו: "מה היה כאן? למה כולם צוחקים כל כך חזק?"... ואמר לי ידידי הגה"צ אב"ד סקולען-מאנסי שליט"א, שברור אצלו כשמש, שהרבי שינן אז איזו מסכתא בעל פה....)

(מתוך 'נועם שיח' - מכון אפריון לשלמה)

"אשר יעשה אתם האדם וחי בהם" (ויקרא י"ח, ה')

הרה"ג רבי זלמן שווארץ שליט"א, ראש הכולל דומ"ץ ויז'ניץ-מאנסי בבארא פארק, סיפר לי סיפור נפלא: פעם נכנס יהודי אל כ"ק מרן האדמו"ר מוויז'ניץ-מאנסי זי"ע, והרבי שאל אותו אם כבר למד היום, הלה השיב: "כן, כבר למדתי". שאל אותו הרבי: "מה למדת?", והשיב שלמד 'חק לישאל'.

שאל אותו הרבי, אם הוא יכול לבחון אותו על מה שלמד. השיב שכן, והרבי שאל אותו: "איזו מצווה מלמדים את הגר לראשונה, כשבא להתגייר וללמוד תורת ישראל?", והשיב: "מצות פאה" (ראה מס' יבמות דף מ"ז ע"א, רמב"ם הל' איסור ביאה פי"ד ה"ב). שאל אותו הרבי: "התדע למה דווקא מצות פאה מלמדים אותך, יותר משאר המצוות?" אמר הלה שאינו יודע, ואמר הרבי: "אני אגיד לך למה, לפי שמצות פאה, הוא דבר שנותנים לשני משל עצמו, ומלמדים לגר שהדבר הראשון והתנאי הראשון של יהודי, הוא לתת לשני משל עצמו - די ערשטע סימן פון א איד איז אוועקצוגעבן פון זיין אייגענע הארעוואינע פאר ינעם (הסימן הראשון של יהודי הוא, שנותן לשני את מה שהוא עמל בעצמו...)".

...

סיפר לי הרה"ג ר' ברוך שטערן שליט"א, בן הגה"צ אב"ד מירון שליט"א, שכ"ק מרן אדמו"ר מוויז'ניץ-מאנסי זי"ע, היה קורא מידי פעם את העיתון 'דער איד', היוצא לאור באמריקה (וכידוע שגדולי ישראל צריכים לדעת את כל מה שאירע, כי שואלים אותם על דא ועל הא). בדרך כלל היה קורא רק הכותרות, ולפעמים גם כתבות למיניהן שנצרכו לו לדעת בענייני הכלל.

פעם היה כ"ק מרן אדמו"ר מפאפא שליט"א, עומד להגיע לביקור בביתו של כ"ק מרן האדמו"ר

מויז'ניץ-מאנסי זי"ע, ובטרם הגיע, אמר המשב"ק לרבי מוויז'ניץ, שהאדמו"ר מפאפא מגיע כבר, וצריכים להוריד את העיתון מעל השולחן, אך הרבי לא התייחס למה שהוא אומר. אח"כ אמר הגבאי שוב: "הלא הוא מגיע בעוד כמה דקות, וצריכים להוריד את זה מהשולחן", אז אמר לו הרבי: "אל תגיד לי מה לעשות..."

וכך נשאר העיתון על השולחן, כשהרבי מפאפא נכנס לביתו של הרבי מוויז'ניץ, וישבו ושוחחו יחד והעיתון על השולחן. באמצע שאל הרבי מוויז'ניץ את הרבי מפאפא: "פאפא רב, עד מתי אתם נשארים בעירנו?", השיב הרבי מפאפא: "עד יום שלישי". הגיב הרבי מוויז'ניץ: "בעיתון 'דער איד' כתוב עד יום רביעי..."

בדומה לזה מסופר, שפעם הגיע כ"ק מרן אדמו"ר מסקולען שליט"א אל הרבי מוויז'ניץ זי"ע לביקור, וגם אז אמר הגבאי שיש להוריד את העיתון מעל השולחן, כי זה לא מתאים שיהיה על השולחן בעת שמגיע האדמו"ר מסקולען, ואמר לו הרבי: "אם מתאים לי - עס פאסט מיר - לקרוא עיתון - עס פאסט - שהרבי מסקולען ידע מזה..."

...

סיפר לי הרה"ח ר' אליהו ניימאן שליט"א, מחשובי חסידי ויז'ניץ-מאנסי, שלפני שנים לקח אחד ברכו את כ"ק אדמו"ר מוויז'ניץ-מאנסי זי"ע לטורנטו, והרבי ביקש ממנו שלא ייסע במהירות גבוהה מעל המותר. באמצע הנסיעה נרדם הרבי, וכשהקיץ שאל את הנהג: "למה נסעת במהירות גבוהה מהמותר?" תמה הלה, ושאל את הרבי: "חשבת שהרבי יישן, עכשיו אני רואה שהרבי כלל לא ישן", השיב הרבי: "באמת כן ישנתי, ואם אתה רוצה לדעת איך

האם מרן הרב התבטא פעם מה סוד ההצלחה שלו בבניית ישיבת פונוביז', ובשיקום עולם התורה לאחר השואה?

מרן הרב אמר בדרשה, שחושב שההצלחה שלו בישיבה היא בזכות שאף פעם לא נהנה מהישיבה ברמה האישית. "ואם תגידו" - המשיך מרן הרב - "ששיתית עם גביר קפה ותה של הישיבה וכך נהנית, על כן אני נותן לישיבה קרקע פרטית שבמקום פלוני וזה יהיה תשלום עבור הנאתי מכספי הישיבה". נורא.

מרחיב הר' לויסון: לרב היתה שקיפות מלאה על כל לירה ודולר או שטרלינג שנכנסו לקופה ויצאו ממנה. כל פעם שהיה חוזר ממגביות בחו"ל היה מוציא מהכיס פתקים עליהם רשם כל הוצאה והכנסה, להיכן הלך כל שקל, ומעתיקם בצורה מסודרת. ר' אברהם צבי ליכטמן סיפר, שמרן הרב היה נכנס למשרד הישיבה, נגיש לאנשי המשרד ומוסר להם דו"ח על כל הוצאותיו והכנסותיו בחו"ל, כאילו חייב למסור להם פירוט. ועוד יותר מפעים, כל תורם שביקש לראות 'לאיפה הולך הכסף', מרן הרב היה מוציא רשימות או קבלות ומראה לו לאיזו מטרה יועדו הכספים.

מעשה מבהיל המעיד כמה נזהר מרן הרב בכספי צדקה, מספר הר' לויסון: כששהה עם מרן הרב באחד ממסעותיו בלוס אנג'לס, חלה מרן הרב ונטה למות. פנה אליו רבי יעקב ושאלו האם להזעיק למיטתו את אשתו ובנו, כדי שייפרד מהם טרם מותו. ענה לו מרן הרב: אינני צריך לעניין זה לא את אשתי ולא את בני, יש לי מחר דין תורה בבי"ד של מעלה, ועל כן אני זקוק לג' אנשים מסוימים (שהכירו את מרן הרב עוד מימות רבנותו בפוניבז'), כדי להכין את עצמי לדין תורה, לעבור איתם על כל פועלי ברבנות פוניבז', אם נהגתי כראוי בענייני ממונות ולא נשארתי חייב כלום לאיש, כדי שאוכל לשוב בתשובה אם נהגתי שלא כראוי.

באחת הפעמים ששהה מרן הרב באנגליה לטובת הישיבה, נעשו מאמצים גדולים שיפגוש גביר אדיר, ואכן ההשתדלות הועילה ונקבעה פגישה ל-1:30 בצהריים. בשעה היעודה הגיעו מרן הרב ומלווי למשרדו של הגביר. כשנכנסו, התנצלה המזכירה שיש עיכוב קל בלו"ז אבל מיד הגביר יתפנה לקבל אותם. לאחר כחצי שעה של המתנה יצא הגביר, וסיפר כי יש לו עניין

דחוף שלא סובל דיחוי ועדיין אינו יכול לקבלם, אבל מבקש שימתינו ומבטיח שההמתנה תשתלם להם. מרן הרב ומלווי נשארו והמתינו. לאחר זמן שוב יצא והתנצל שמעכב את מרן הרב, אבל הבטיח שכבר הוא מתפנה לקבלם, והדבר חזר על עצמו כמה פעמים. לאחר יותר משעתיים של המתנה, ברבע ל-4, אמר הרב למלווי: "חוזרים הביתה". המלוויים התפלאו מאד, אחרי שהמתנו כ"כ הרבה זמן, נלך בידיים ריקות? אבל מרן הרב לא ויתר והם עזבו את משרדו של הגביר.

בדרכם חזרה שאל אותו הרב לויסון: "ילמדנו רבינו מה הפשט?". ענה מרן הרב צוק"ל: ר' יעקב (לויסון), אמרת לי פעם שיש לך קביעות בלימוד עם חברותא בשעה 4:30 לכן אנחנו חוזרים, כדי שלא תפסיד את החברותא. המטרה שלנו לבנות תורה, אי אפשר לבנות תורה ע"י ביטול תורה. לא מבטלים תורה אפילו של יחיד בשביל כסף ללימוד תורה של בחורים..."

מעשה שנכנס לרב גביר עם תרומה מאד מכובדת. שאלו מרן הרב: "מה שמך?" (מרן הרב היה רושם את שמות התורמים עבור ספר הנציבים) והגביר השיב. המשיך מרן הרב לשאול: "ומה שם אשתך?", והגביר התחמק. אבל מרן הרב לא הרפה והמשיך לשאול, עד שהגביר עונה בבושה שאשתו לא יהודייה. מיד לקח הרב את הכסף, מסר לר' יעקב לויסון ואמר: "תחזיר לו את הכסף", ולא רצה אפילו להסתכל על הגביר.

ושוב, מעשה בגביר שהגיע למרן הרב ורצה לתרום עבור הישיבה, אך למרבה

הפלא מרן הרב ניסה להניא אותו מהמעשה, והציע לו במקום זאת לתרום לבית חולים או לארגוני צדקה שונים. כשיצא שאל ר' יעקב, מדוע מרן הרב מסרב לקחת ממנו תרומה לישיבה? ענה מרן הרב: אני חושש שהאיש משחק בקובייה ומהמר, עם כסף כזה לא בונים ישיבה.

היה פעם שאיזה ת"ח ועסקן גדול באנגליה, הצטרף למרן הרב באיסוף הכספים, וישבו עם איזה גביר שהתחייב על סכום מסוים. אותו ת"ח הלחיץ את הגביר להוסיף ולהגדיל את תרומתו, אולם מרן הרב הקפיד על כך, ומאז לא הסכים ללכת איתו לטובת הישיבה, כיון שאין לדחוק באדם לתת יותר ממה שמעוניין לתת!

...

"לא רק את עולם התורה ידידי בארץ ישראל בנה", אומר רבי ג'קי, "אלא את עולם התורה בכלל". כשנפטר מקים עולם התורה בארה"ב, מרן הגר"א קוטלר, שהה מרן הרב בארה"ב לצורך גיוס כספים לישיבה, ובלייקווד התעוררה השאלה מי ימלא את מקומו בראשות הישיבה. בהלוויה כיבדו את מרן הרב להספיד, ועקב היותו כהן הספיד מרן הרב מחוץ לבית המדרש, ובלי שאף אחד ביקש ממנו או דיבר איתו, פתח ואמר: "מזל טוב! רבי שניאור ימלא את מקום אביו בראשות הישיבה", והדבר התקבל כפסק בפועל בישיבת לייקווד.

לאחר ההלוויה, נגיש רבי שניאור למרן הרב ואמר לו: "אינני מסוגל לשאת עליי עול כזה, גם להחזיק את הישיבה וגם את הכולל, אני חייב לסגור אחד מהם, מה עדיף, להשאיר את הישיבה ולסגור את הכולל או להיפך?". ענה לו מרן הרב: "אם תסגור את הכולל כולו ייסגר. תסגור את הישיבה ותשאיר את הכולל, ותמיד תוכל לפתוח שוב את הישיבה. אבל", הורה הרב, "בנתיים אל תסגור כלום", ומיד ארגן שהתרומות שהשיג בביקורו זה בארה"ב עבור ישיבת פונוביז', יעברו ללייקווד, ואף כל התרומות שעמל עליהן עד היום עבור פוניבז' - למשך שנה מאותו הזמן, יהיו עבור ישיבת לייקווד. כך הציל את ישיבת לייקווד, ונתן כוח לרבי שניאור להתחיל כראש ישיבה ללא עול החובות. מקורבי מרן הרב תמחו: הרי אנשים תרמו לך ואתה בעל חוב עבור פוניבז', איך אתה נותן את כספך לאחרים? ענה מרן הרב: "תורה שלי או תורה של רבי אהרון, מה זה משנה - הכל תורה אחת היא".

מלחמת ששת הימים

כשפרצה מלחמת תשכ"ז שהה מרן הרב בשוויץ. כשהתפרסמו ניסי הקב"ה במלחמה, הרים מרן הרב טלפון לרבי ג'קי לויסון, וביקש לדבר איתו ביישוב הדעת וביקש שיבוא אליו. רבי יעקב נסע לשוויץ ומרן הרב שאל אותו: "היות ועקב המלחמה יש התעוררות רוחנית בעם ישראל, אפשר לנצל את המצב לטובת עולם התורה. על כן אני מסתפק האם לאסוף כסף עבור כל עולם הישיבות, או להמשיך עבור פוניבז'?" - וביקש מהרב לויסון שיכריע... ענה לו רבי יעקב: "יש למרן הרב חובות גדולים עבור החזקת הישיבה, ומרן הרב אף בעל חוב לאנשים (מרן הרב היה ממש על סף פשיטת רגל...), על כן אי אפשר לוותר על איסוף להחזרת החובות של הישיבה", ומרן הרב קיבל עליו את דעתו. "אולם", אומר הרב לויסון, "אני מתחרט על התשובה שנתתי למרן הרב, כי אם מרן הרב היה עוזב את האיסוף עבור פוניבז' ואוסף לכל העולם

התורה, היה קידוש ש"ש גדול מאד והפסדנו קידוש שם שמים..." בתקופת המלחמה, בחורי חו"ל ברחו מהארץ מפחד המלחמה, והרב לויסון שאל את מרן הרב האם אין בזה חילול ה'? ענה מרן הרב: "אני הוריתי לבני להישאר בישיבה במלחמה ולא לברוח, ושם נהרג. על כן אני לא עונה בזה". המגיד הגה"צ רבי שלום שבדרון זצ"ל, היה רגיל לספר מעשה פלאי המעיד על עוצם קדושתו של מרן הרב, אך המספר כאן, הר' לויסון, היה עד ראייה למעשה: כששהה עם מרן הרב בבית החולים 'סיני' שבארה"ב, והיו צריכים לתת למרן הרב מנות דם, קרא מרן הרב לרופא ושאל האם יתנו לו דם של יהודי. הרופא היה בהלם מוחלט, והתפלל לפשר הבקשה הזו! האם יש הבדל בין דם של יהודי ללא יהודי? שלח אותו מרן הרב לבדוק בתיק החולה, והרופא חזר נפעם וסיפר שבתיק האיש מופיע שלפני עשרים שנה הרב היה זקוק לתרומת דם, ומרן הרב שאל האם זה דם יהודי. הרופאים דחו אותו בטיעון שכל הדם כאן הוא של יהודים, ולא התייחסו לבקשתו. ברגע שהכניסו לו את המזרק, מרן הרב החל כולו רועד וצעק: "דם של גוי לא יכול להיכנס לגוף שלי! דם לא של יהודי לא יכול לשלוט עליי". ובאמת, באופן פלאי, לא זרם הדם לגופו של מרן הרב, ורשמו זאת בתיקו, שהאיש הזה צריך רק דם של יהודי!

עוד מעשה שהרב לויסון היה נוכח בו: כשמרן הרב עבר ניתוח בשיקגו, הגיע לבית חולים יהודי לא מוכר בשם 'אינזשטט' לבקר את מרן הרב. אמר המשך בעמוד הבא <<

נכנס הגביר המכובד שאלו מרן: "מה שמך?" השיב. המשיך לשאול: "ומה שם אשתך?", והתחמק. הרב לא הרפה והמשיך לשאול, עד שהגביר ענה שאשתו לא יהודייה.

לפתע, נעמד פורע אלמוני באמצע הכביש, ובידו אבן ענקית. רבינו שישב קדימה הורה לנהג: "תמשיך מהר!"... אך האבן ניפצה את השמשה הקידמית. הנוסעים נזעקו והמהומה רבתה. אמהות נחרדו וילדים בכנו. האוטובוס עצר בקצה 'דרך בית לחם'. בעל החברה הציע אוטובוס חילופי, מוגן ירי, והנוסעים שמחו להצעה. אחיין רבינו מיהר ושאל: "כבודו פחד?"

בעל האור לציון, הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל, מרגיש את חסרון הזולת

"ואהבת לרעה כמוך" (ויקרא י"ט, י"ח)

העגלה, להשקיט את התינוק. מובן שמיד הגיע אבי הבן, נבוך. לא שמע, התנצל.

מאפיין כל כך את רבינו. מחייב כל כך כל אדם!

אבל הילד רועד מפחד...

פעם הציעו בני משפחת רבינו נסיעה בחול המועד פסח למערת המכפלה. היה זה בעידן האינתיפאדה, ורבינו היסס. חשש לנסוע למקום סכנה. מששמע שחברת ההסעות הבטיחה שמירה, נאות. תושבי חברון שמעו על בואו, כמה שמחו. בהתרגשות עזה והתעוררות גדולה התכוננו לבואו. יצא אוטובוס מלא, באווירה מרוממת. בדרך, עצרו לתפילה קצרה בקבר רחל.

לפתע, בהגיעם למעלה הכפר 'חלחול', נעמד פורע אלמוני באמצע הכביש, ובידו אבן ענקית.

רבינו שישב קדימה הורה לנהג: "תמשיך מהר!"... אך השעה נחמצה, והאבן יודתה וניפצה את השמשה הקידמית. הנוסעים נזעקו והמהומה רבתה. אמהות נחרדו וילדים בכנו. תהילות לקל, לא נפגעו נפשות. האוטובוס עצר בקצה דרך בית לחם. בעל החברה הציעה אוטובוס

חילופי, מוגן ירי, והנוסעים שמחו להצעה. אחיין רבינו מיהר ושאל: "כבודו פחד?" וענה: "לא". המשיך ושאל: "ואם נמשיך לחברון, כבודו יפחד?" וענה: "לא פחדתי, ולא אפחד!".

"אם כן, ומה דעתו, נזמין עוד אוטובוס?", שאל, ורבינו נענה: "כן, לירושלים!". "מדוע, הרי כבודו רגוע, והנוסעים הסכימו להמשיך בנסיעה. ההתכוננות בחברון בעיצומה. איזו הזדמנות! למה שיתאכזבו?", תמה.

ורבינו הגיב: "מה, אינך שומע? הילד כאן בוכה, רועד מפחד. מה השאלה? מיד הביתה!".

(מתוך הספר 'רבינו האור לציון')

עבור עזרה לזולת, יש צורך בתנאי כפול. משה רבינו 'אוהב ישראל' - "נתן עיניו ולבו להיות מיצר עליהם" (רש"י שמות ב', י"א). בראש ובראשונה יש לתת עין, להתבונן ולהבחין, ואז יש לתת לב, להרגיש ולחוש בצער הזולת. רבינו במהותו, היה איש חסד. לא פעל רק מחיבת הנתינה, וכאתגר חיצוני, אלא מסור כל כולו לעזרת הבריות, כאילו חסרונם של הזולת הוא חסרונם שלו ממש, ויותר ממה שכאב כשהיה חסר דבר מה, כאב את חסרון הזולת! רבינו, אוהב ישראל, נתן עיניו וליבו. הבחין וחש. יצא אל העם לראות בסבלותם.

במלחמת תש"ח, אך שמע קול רעש פגז, המתין עד יעבור זעם, ויצא אל הרחוב הסמוך לראות מי נפצע וזקוק לסיוע רפואי.

ולא רק עיניו נתן. גם אזניו כרויות היו לצער הזולת. אם שמע צופר אמבולנס מייבב, מפסיק היה באמצע לרגע השיעור, ומקדיש את הלימוד להחלמת אותו חולה אלמוני. ציטט דברי הגמרא (שבת סז ע"א, חולין עז ע"ב): "אילן שמשייר פירותיו (שגדלים יותר מדי מחמת דושנו) טוענו באבנים להכחיש כוחו, וצובעו בסיקרא, בצבע אדום. שיראו בני אדם, ויבקשו עליו רחמים".

ורבינו מתפעל היה מרמת הרגישות שהיתה בימי קדם, כזו 'נשיאה בעול עם הזולת'. אנשים עברו ליד אילן המשייר פירותיו, והתפללו על בעליו! לא ראו את הבעלים, אף לא הכירוהו, אבל יהודי מצוי במצוקה כספית, אילנו אינו עומד בציפיות, והתפללו לרווחתו. על אחת כמה וכמה כשיללת הצופר מודיעה, שיהודי מצוי בסכנה וזקוק לרפואה דחופה, שיש לשאת עימו בעול ולהעזר עברו!

התינוק בוכה ואתן משוחחות?

סיפרה אחיינית: פעם עליתי לבקר עם בני הבכור, שהיה עולל בעגלה. שוחחתי עם כלת רבינו, שבנה הפעוט שכב בעריסה. השיחה קלחה בנועם, ולא שמנו לב לתינוקות שהחלו לבכות.

לפתע נכנס רבינו, והפסיק את שיחתנו: "ההלכה אומרת, שמי שהופקד בידו פקדון חייב לטפל בו ולשומרו: לערוך, לאווררו, לנקותו מפעם לפעם (בבא מציעא ל ע"א). הופקד בידכם פיקדון, והוא בוכה, משהו מציק לו, ואתן משוחחות, מועלות בפיקדון!".

פעם ישב רבינו בסעודת מצוה. האווירה היתה מרוממת, השמחה רבה. לפתע קם ממקומו, עשה דרכו לעבר הפתח. עקבו בתמיהה. עצר ליד הדלת. היתה שם עגלת תינוק ובה פעוט פועה. התיישב לידה, והחל לנדנד את

<< המשך מעמוד קודם

מספר הר' לויסון מעשה שיש בו אקטואליה ולימוד לדורות: פעם מרן הרב הלך לחתונה יחד עם מקורביו - הרב לויסון ור' אברהם ליכטמן, ומרן הרב יצא מהחתונה מאד מחויך, שלא כדרכו. סיפר להם מרן הרב, שבתחנה ניגש אליו ראש הממשלה הראשון דוד בן גוריון, ואמר לו באדיש: "כבוד הרב, הגיע הזמן לקחת את בחורי הישיבות לצבא". ענה לו הרב: "דוד בן גוריון, אתה ששמך רשום על כתלי הישיבות באותיות של זהב, רק בגלל ששחררת את בחורי הישיבות מהצבא - את זה אתה רוצה להוריד...?". המשיך מרן הרב וסיפר, שכעבור כמה דקות חזר אליו בן גוריון ואמר לו: "נחשוב על זה"... והיה מרן הרב מאד מאושר, שבכמה מילים הצליח לסדר שבחורי הישיבות יוכלו להמשיך ללמוד ללא הפרעה...

(מתוך מוסף שבת קודש 'יתד' פרשת תזריע"מ תשע"ח)

היהודי לרב לויסון: "אתה יודע למה אני כאן - כי הייתי נוכח אצל מרן הגר"ע כשהודיעו לו שוילנא חזרה להיות חלק מליטא. מה הייתה תגובתו הראשונה של מרן הגר"ע: 'ברוך ה', עכשיו אוכל לפגוש את מרן הרב מפוניבז'". באותם רגעים ראיתי איך גדול הדור מחזיק ממרן הרב מפוניבז', ואני צריך להיות על ידו בניתוח..."

באנגליה היה הרב כ-30 שעות ללא הכרה. כל אותן שעות הרב לויסון לא זז ממיטתו, והד"ר ביקש שכל חצי שעה יכניס מים לזונדה של מרן הרב. הרב לויסון ניגש להכניס את המים, ולתדהמתו, כשהוא מחוסר הכרה לחלוטין, מרן הרב לא נתן לו להכניס, ומסמן ליטול לו את הידיים. רק לאחר שנטל את ידי מרן הרב, היה ניתן להכניס לו מים. מיד כשהתעורר מרן הרב לא שאל איפה הוא נמצא וכדו', אלא התחיל לבקר מעומק הלב את הרב לויסון על מסירותו, ובירכו שבנו יהיה גדול בתורה.

**באחת מהרצאותיו של הרב שלום סרברניק, פנה אליו אחד המשתתפים:
"ומה תגיד על כך, שכאשר נסעתי בשבת בכביש רמות, ילד עם פאות השליך
לעברי אבנים, וצעק עלי 'שאבעס'?" להפתעתו, פנה אליו רבי שלום בשאלה:
"האם בתגובה יצאת מרכבך ואמרת לילד: 'תודה רבה וכל הכבוד'?"...**

הרה"צ רבי אריה שכטר שליט"א, על הצתת האש היהודית

"קדושים תהיו" (ויקרא י"ט, ב')

לילד: 'תודה רבה וכל הכבוד'?"
כשראה שהוא אינו יורד לסוף דבריו, הסביר: "אנו כמובן נגד השלכת אבנים, לא ביום חול וכמובן לא בשבת. אך חשוב לרגע: אילו היית תולה על רכבך שלט 'נוצר', היה מישוהו זורק עליך אבנים, או צועק לך 'שאבעס'?"...
האיש השיב כמובן, שלא. ואז המשיך בדבריו: "הרי באורחות חייך אתה מתנהג כגוי לכל דבר. ואם נשאר ילד קטן אחד שצועק לך: 'אחינו אתה, איננו מוותרים עליך, שאבעס!' - איך לא יצאת החוצה להודות לו מעומק לבך?"...

כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות

כאשר נחזיר בנו שוב את תחושת החמימות ואת להט הקדושה, כאשר נשתחרר מהשעבוד להבלי העולם הזה - נכין את הדרך לגאולה האמיתית, הגאולה הרוחנית.

אדם ששומע ליצרו והולך אחר תאוות העולם הזה, לכאורה הוא אדם חופשי ומשוחרר, אין מה שכוכל אותו, הוא עושה 'מה שבא לו'. ומה האמת? האמת היא שהוא עבד נרצע של היצר שלו. הוא מסכן ואומלל, הוא כבול אליו באזיקים. לעומתו, מי שעושה רצון ה' - הוא בן חורין, "אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה" (אבות ו', ב').

אנו רואים בדורנו את המוני בעלי התשובה היקרים. הם משליכים מאחורי גוּם את עברם, מוותרים על כל תענוגות העולם כדי לצעוד בדרך האמת. הם יודעים מיהו עבד ומיהו בן החורין האמיתי.

כשהילדים שלנו יספגו מאיתנו את הלהט של הקדושה, את החמימות לתורה ולמצוות; כשנראה להם שהתורה והמצוות הן כל חינם, והשבת היא ציפור נפשנו - אף ילד לא יתקלקל, כולם יהיו זכים וטהורים.

כשכולנו נהיה זכים וטהורים, אז תבוא הגאולה ונזכה לניסים ונפלאות שלא היו כמותם מעולם.

אומר ה'תפארת ציון', שהקב"ה זיכך אותנו על ידי המצוות. אלו שהקריבו את קרבן הפסח ושמחו בניסי ה', אלו שהיו חזקים באמונתם ודבקו בבוראם - זכו להינצל ולהיגאל. ולעומתם, שמונים אחוזים מעם ישראל אבדו במכת החושך ולא זכו לגאולה.

כמו במצרים, גם היום אנו מצויים בחשכת הגלות. רוב עם ישראל בשפל המדרגה הרוחנית. איש הישר בעיניו יעשה... מעדיפים לחיות חיי הבל וריק על פני החיים האמיתיים. לא רוצים לפתוח את העיניים.

מאות מיליוני מוסלמים מצהירים בגלוי שהם רוצים לחסל אותנו. איך אפשר לעצום את העיניים ולהישאר שווי נפש? הקב"ה שומר עלינו, אבל הוא רוצה אותנו קרוב אליו. מי שיעבוד אותו בדבקות, מי שיהיה נאמן לו ויהיה מוכן למסור את הנפש עבורו - הוא יזכה לגאולה השלמה.

(מתוך 'אריה שאג', פורים - פסח)

בקרוב ממש נזכה להתגשמות הגאולה, ליבנו הגס יחוש את הקדושה במוחש, אך כדי שיהיה לקדושה במה להיתפס, דרושה הכנה והכשרת הלבבות. צריך להחדיר בנו שמץ של קדושה. אי אפשר להישאר ריקים ומנוערים לגמרי, ולצפות שבבת אחת נתמלא להט של קדושה.

ירידת הדורות של הדורות האחרונים, היא עצומה. אנשים בתוכנו יכולים להעיד ולספר על מדרגתם הרוחנית הגבוהה של אנשים שהם הכירו, לפני לא יותר מכמה עשרות שנים. איזו ירידה! איזו הידרדרות!

צריך להצית בנו מחדש את החמימות היהודית, את להט הקדושה. זכורני בצעירותי, לפני כשישים שנה, באחד מקיבוצי 'השומר הצעיר' בגליל,

רקדו בליל שבת בתעורבות. הדבר נודע ברבים, וגרם לזעזוע של ממש בציבור החרדי! בירושלים יצאו חמשת אלפים איש ל'כיכר השבת', להפגין נגד ריקודי התעורבות בקיבוץ קטן בגליל...

כשפתחו ברמת גן את בריכת 'גלי-גיל', הגיעו אלפי אנשים מתל אביב והסביבה, ועוד אלפים מכל הארץ, להביע את מחאתם על הקמת בריכה מעורבת!

בשנת תשט"ו, כאשר נפתחה במלון 'המלכים' בירושלים בריכה מעורבת, התאספו ארבעים אלף איש להפגין נגד המאורע המחפיר. מרן הרב מבריסק זצוק"ל, האדמו"ר הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זצוק"ל, שכבר היה זקן מופלג וחלוש מאוד, וגדולי ישראל נוספים, השתתפו בהפגנה. וכל זה על בריכה שמקים אדם פרטי בתוך המלון הפרטי שלו!...

מה פשר זעקה זו?! כולם חשו את הכאב על כל יהודי. כל יהודי הוא נשמה, כל אחד מישראל הוא עולם מלא, איך אפשר לוותר עליו?! בכולם להטה אש בוערת. כאב להם על חילול הקודש.

באחת מהרצאותיו של הרב שלום סרברניק, פנה אליו אחד המשתתפים והתריס: "ומה תגיד על כך שכאשר נסעתי בשבת בכביש רמות, ילד עם פאות השליך לעברי אבנים וצעק עלי 'שאבעס'?".

להפתעתו, פנה אליו רבי שלום בשאלה: "האם בתגובה יצאת מרכבך ואמרת

קו השיעורים של דרשו
077-2222-666 או 4992*

רבי יעקב עדס ע"ה, השתדך עם בתו של הרב עזרא רפול זצ"ל. לרבי יעקב לא היתה פרוטה, מועד החתונה מתקרב, ורבי יעקב שרוי בצער. לילה אחד הוא ישב ולמד, ראשו נשמת על גבי ספר הרמב"ם שבו למד, והוא נרדם מרוב עייפות. בחלומו נגלה אליו זקן אחד, ואמר לו: "רבי יעקב! אל תדאג! מחר יבוא יהודי ויביא לך מעטפה, עם כל הוצאותיך לחתונה". "ומי אתה?", שאל אותו רבי יעקב - "אני הרמב"ם!"

הגאון רבי בן ציון מוצפי שליט"א, על נבואות וירידת הדורות

רבי יעקב עדס ע"ה, השתדך עם בתו של הרב עזרא רפול זצ"ל. המנהג באותם הימים היה, שעל החתן לדאוג לכל צרכי החתונה. בדרך כלל החתן היה עושה אצלו בחצר או בבית את החתונה. וגם דואג לשכור איזושהו חדר קטן לגור בו.

דא עקא, לרבי יעקב לא היתה פרוטה לפרוטה, וגם כסף לקנות בגד לחתונה לא היה לו. מועד החתונה מתקרב, ורבי יעקב שרוי בצער: אין לו פרוטה! לילה אחד הוא ישב ולמד, והרהורים נוגים החלו לעבור במוחו: "אין לי בגד, אין לי נעלים". ואני מבקש שתבינו על אילו נעלים מדובר... היו רגילים אז לקנות נעלים משומשות ב'מחנה יהודה' בכמה גרושים... אך גם את זה לא היה לו...

ראשו נשמת על גבי ספר הרמב"ם, שהיה פתוח לפניו ובו למד, והוא נרדם מרוב עייפות. בחלומו נגלה אליו זקן אחד, נשוא פנים ואמר לו: "רבי יעקב! אל תדאג! מחר יבוא יהודי מחוץ לארץ, יביא לך מעטפה ובתוכה כל הוצאותיך לחתונה".

- "ומי אתה?" שאל אותו רבי יעקב.
- "אני הרמב"ם! ראיתי שאתה בצער, ועל כן באתי להרגיע אותך!"...

רבי יעקב התעורר, ומיהר לספר לאביו דברים כהווייתם: "לפני שעתיים ישבתי ולמדתי בספר הרמב"ם. לפתע התחלתי לבכות, מרוב צער על כך שאין בידי מאומה לצרכי החתונה. ובתוך כך נרדמתי. בחלומי התגלה אלי איש זקן, ואמר לי שהוא הרמב"ם, וגילה לי כי

מחר אקבל מעטפה..."

אביו, רבי אברהם זצ"ל, לא התרגש כלל למשמע הדברים: "נכון הזקן נראה כך וכך?" שאל את בנו, תוך שהוא מתאר לו את צורת פניו של הזקן...

"אבא! כן! בדיוק כך הוא נראה! איך אתה יודע?"

"מה זאת אומרת איך אני יודע? הרבה פעמים כשאני לומד רמב"ם, עמל ויגע להבין את דבריו הקדושים, ויש לי קושיה חזקה על דבריו, ואינני מצליח להבינו - הוא נגלה אלי בלילה, ומבאר לי את דבריו! אני רואה אותו וממילא אני יודע איך הוא נראה..."

כך היו חווים דורות ראשונים את המושג "רואה!"

(מתוך 'דורש ציון')

"בזאת יבא אהרן אל הקדש" (ויקרא ט"ז, ג')

הגאון מוילנא זצ"ל, מפרש את דברי התנא באבות (ב, א): "דע מה למעלה ממך: עין רואה ואזון שומעת וכל מעשיך בספר נכתבים", שהם באים לתאר את ירידת הדורות: בתחילה היה הנביא נקרא 'רואה', "עין רואה", משום שהיה רואה ממש את הנבואה. וכמו שאומר הכתוב (ירמיהו א', י"א): "ויהי דבר ה' אלי לאמר מה אתה רואה ירמיהו ואמר מקל שקד אני רואה". וכן בהמשך: "ויאמר ה' אלי היטבת לראות".

לאחר מכן ירדו הדורות, שוב לא היה הנביא 'רואה', אלא בבחינת 'אזון שומעת'. הוא היה שומע באזניו את הנבואה ומעביר אותה לעם: "כה אמר ה'".

שוב ירדה הנבואה מדרגה: "וכל מעשיך בספר נכתבים" - כשנדרשת הכרעה מה לעשות במראה כזה או אחר, צריכים לפתוח ספר ולפי הפסוק שלו יודעים איך להתנהג.

כדי להבין מעט את הפירוש 'רואה' אספר לכם:

לפני שמונים שנה, חי בירושלים מקובל גדול, רבי אברהם עדס זצ"ל, שלמד בחברותא בשכונת הבוכרים את תורת הקבלה, עם הגאון רבי שאול דוויק, עליו השלום.

פעם אחת במהלך הלימוד, התעורר ביניהם ויכוח איך לפרש קטע מדברי הזהר הקדוש. רבי שאול דוויק אומר פשוט אחד, ורבי אברהם עדס אומר פשוט אחר.

שאל רבי שאול את רבי אברהם: "מנין לך שהפרוש הוא כדברך?" השיב ואמר: "אני רואה עכשיו את האור של הדברים שאותם אני מדבר אליך, והוא נראה כך וכך!" והחל לתאר לו אותו, "ויש בתוכו כך וכך 'שמות', והוא מכיל כך וכך 'ספירות', וכלולות בו כך וכך 'מדות', ובהכרח שכך הוא הבאור!"

נו? התחלנו להבין מה זה "רואה"?

נמשיך עוד קצת: את בנו, הרב יעקב עדס זצ"ל, זכינו להכיר. הוא היה בא לישיבת 'פורת יוסף', זקן ושבע ימים, ומוסר שם שיעורים. הוא היה מקובל גדול, וגם חבר בית הדין העליון. רבינו עובדיה יוסף זצ"ל סיפר לי, שהוא למד אצלו בהיותו בגיל חמש עשרה.

שני שיעורים יומיים באידיש
• לפי סדר 'הדף היומי בהלכה' •
077-2222-666 או 4992 - שלוחה 1/3

חדש בקו השיעורים
של 'דרשו':

"התבלבל לו לר' פנחס", התלחשו מכריו, "הוא בטח חושב שהכסף הזה הגיע בקלות, ובחר לבזבז אותו על אולם יוקרתי ומפואר, בו אפילו אנו לא חושבים לחתן את ילדינו. לקחת את הכסף שאספנו עבורו במאמץ רב, ולבזבז אותו על עריכת אירוע יוקרתי במיוחד???"

רק אם נדון את 'כל האדם' - על מאפייניו השונים וסיבותיו המשתנות, מהר מאוד נגלה כי הדרך הנכונה והמוצדקת, האמיתית והנכונה היא לדון לכף זכות!

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

"בצדק תשפט עמיתך" (ויקרא י"ט, ט"ו)

אין דבר מרגש ומתאים כדי לפתוח בו את הקיץ הקרוב הבעל"ט, כמו פרשת 'קדושים', המעטרת לראשנו עשרות מצוות יקרות ואהובות, משובבות לב ומעשירות את הנפש היהודית. ביניהן, בשלוש מילים בלבד, פותחת לנו התורה צוהר לצורת חשיבה מקורית ומיוחדת, ומצווה אותנו: "בצדק תשפט עמיתך".

בדברי חז"ל, המובאים גם ברש"י, המצוה הזו היא "הוי דן את כל האדם לכף זכות". פירושו של דבר, שאם ראינו אדם שאינו נוהג כהוגן והתנהגותו תמוהה בעינינו - עלינו לחפש את הדרך להגן עליו בתוך מחשבתנו פנימה, להפעיל את גלגלי המוח ועזרי החשיבה שלנו, כדי להשאירו באור חיובי למרות צורת התנהגותו, שישאר זכאי בעינינו למרות שהתנהלותו מעוררת תמיהה. זו מידה אצילית במיוחד, שיש לה גם מאפיינים ייחודיים: ראשית, בניגוד למה שמקובל לחשוב, זו לא מידה טובה, וגם לא מעלה יתירה. זו מצות עשה לכל דבר, כמו לקרוא קריאת שמע מדי בוקר, לברך ברכת המזון, או להכניס את בננו בברית של אברהם אבינו. יתירה מכך, גם אם בעבר לא נהגנו כך, וכבר קבענו במוחנו כי פלוני הינו אישיות לא חיובית בשל התנהגותו - עדיין, ברגע זה אנו מצווים לשנות את החשיבה, להפוך את מבטנו כלפיו ולמצוא לו נקודות זכות!

בנוסף, זוהי מצוה שעלינו להפעיל בתוך מחשבתנו, בעמקי הלב. איננו נדרשים לעשות מעשה כלשהו, אלא לשנות את דפוס החשיבה שלנו כלפי הזולת, כך שלמרות כל מה שיעשה - עדיין נחשוב עליו באופן חיובי וגנן עליו במחשבתנו. עד כדי כך מגיעה חובת המצוה, שנאמרו בה הלכות ופרטי הלכות, שמומלץ מאוד ללומדן ולשנן, כדי לקיים את המצוה באופן המיטבי.

זה מפתיע במיוחד, לאור העובדה שמנעורינו חוננו על ברכי הצדק והישר,

חתירה לאמת מוחלטת וברורה ולא לטעות סביב מחשבות כזב. והנה, לכאורה באה התורה, ואומרת לנו: 'תחשוב חיובי על הזולת, גם אם הוא נראה שלילי' - ופעמים שהלב עשוי להתקומם: האמנם? הרי זה לא ישר, זה לא אמיתי? איך אני יכול לחשוב שפלוני הוא בסדר למרות שעשה כך וכך, והרי הכל רואים כמה הוא לא בסדר, האם אוכל להגן עליו ולהישאר אמיתי וכנה? מגלה התורה: "בצדק תשפט עמיתך". לדון לכף זכות זו לא בריחה מהאמת, זו האמת, זה הצדק!

אבל כיצד? ראיתי אדם עובר כביש באור אדום... ראיתי אדם לוקח פריט מהמכולת ולא משלם... ראיתי יהודי מגיע לתפילת שחרית בשעת צהריים... ראיתי את פלוני מחנה את רכבו בחניה של הבנין שלי... השעה מתאחרת, ובני עדיין ישן... חזרתי הביתה בצהריים, ואין זכר לארוחה על הכיריים... כיצד אוכל להביט בהתנהגות כזו באור חיובי בלי להשתמש בטיעונים מוזרים ומשונים משהו?

לפיכך אמרו לנו חז"ל: "הוי דן את כל האדם לכף זכות", ולא כתבו 'הוי דן את האדם...' כי את המחזה המקומי - הנקודות אותו ראית, קשה באמת

לדון לכף זכות. אך אם תכניס את כל האדם לדיון - האם התמונה לא תשתנה? האם לפתע לא תראה את הדברים באור אחר?

חז"ל נתנו לנו כלי עוצמתי ומועיל מאוד, כיצד נוכל לדון את האדם לכף זכות: לדון את כל האדם. להכניס לכף המשקל את כל הסיבות שהביאו לכך שהוא ממחר כל כך, עד שחצה את הכביש באור אדום... להכניס לאולם הדיונים במוחנו את כל האפשרויות, למה יהודי נשוא פנים מגיע לתפילה בשעת צהריים, ומה עובר על הבן שקשה עליו לקום, ומה עיכב את הכנת האוכל בזמן, ומה גרם לאותו פלוני להחנות את רכבו בחניה שאינה שלו... הרי אנחנו לא יודעים את כל הנתונים על 'כל האדם' שלפנינו. לא ידועות לנו כל הסיבות, תכונות האופי והמצבים של האדם שלפנינו. רק אם נדון את 'כל האדם' - על מאפייניו השונים וסיבותיו המשתנות, מהר מאוד נגלה כי הדרך הנכונה והמוצדקת, האמיתית והנכונה היא לדון לכף זכות!

הלם מההזמנות לחתונה...

שמחה גדולה התפשטה בחלל בית הכנסת, עת נודעה הבשורה המשמחת: ר' פנחס ד., מוותיקי המתפללים, אירס את בתו בשעה טובה ומוצלחת. השמועות דיברו כי אירוסיה התעכבו זמן רב בשל חוסר יכולת כספית של אביה, והנה - ברוך ה' הגיע הדבר לידי גמר, ור' פנחס זוכה לערוך שמחה במעונו...

כבר למחרת יום האירוסין, פנו אליו ידידיו והציעו לבוא לעזרתו. הן יודעים הם את מצבו הכספי הדחוק, עד כמה הוא מתקשה בפרנסת בני ביתו בימי שגרה ועל אחת כמה וכמה בזמני שמחה. "תנוו דעתך ר' פנחס", אמרו לו ידידות ואהבת אמת, "אנו נארגן מגבית שקטה ומכובדת, ובעזרת השם נצליח לגייס כמה עשרות אלפי שקלים!".

פחות מחודשיים אחר כך, קיבל ר' פנחס לידיו את מלוא הסכום, ומדובר היה בסכום נכבד עד למאוד. הוא הודה לחבריו בחום, לא מצא את המילים להוקיר אותם על מאמציהם. הסכום שהצטבר אכן היה מכובד, הן כל מכריו נתנו למענו ככל אשר יכלו, רבים מהם חסכו מפיתם כדי להעניק לו הרבה יותר...

ואז הגיעו ההזמנות ששלח ר' פנחס, והיכו את כולם בתדהמה. החתונה תיערך באולמי 'היכלי היהלום', נכתב בהזמנה, אולם מפואר במיוחד בו עורכים אילו הון ושועי עולם את שמחות נישואי יקריהם...

"התבלבל לו לר' פנחס", התלחשו מכריו, "הוא בטח חושב שהכסף הזה הגיע בקלות, ובחר לבזבז אותו על אולם יוקרתי ומפואר, בו אפילו אנו לא חושבים לחתן את ילדינו. והלא אדם במצבו הכספי יכול להסתפק גם ב'היכלי הנחושת', או ב'היכלי הכסף'. לקחת את הכסף שאספנו עבורו במאמץ רב, ולבזבז אותו על עריכת אירוע יוקרתי במיוחד ב'היכלי היהלום'?"

הימים נקפו, ופניהם של חבריו אינם עמו כתמול שלשום. הם לא הצליחו לדון אותו לכף זכות... אם הוא כה חסר יכולת - וכי ראוי שיבזבז את הכסף על אירוע מהודר ומפואר? וכי כך נוהגים בכסף שאספו חבריו בעמל ויזע רב? ימים ספורים לפני החתונה, סיפר ר' פנחס לאחד מחבריו כמסיח לפי תומו: "הלכתי למשרדי 'היכלי השמחה', כדי לקבוע חתונה ב'היכלי הנחושת', כראוי

המשך בעמוד הבא >>>

היתה זו תפילה מלב נקי, בהתרגשות יתירה כפי שלא חווה מעולם. הוא חש איך שערי שמים פתוחים בפניו, איך העובדה שדן את ידידו לכף זכות, פתחה בפניו את כל המנעולים. הוא מיהר לנצל את שעת הכושר, לשפוך את לבו בדמעות שליש...

ההמשך, כמו לקוח מסיפור דמיוני, אך הוא אמת לאמיתה, והופיע במכתב בכתב ידו של ר' יצחק, שנשלח אל הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, ופורסם בספר 'ברכי נפשי'. וכך הוא כותב:

"באותו ערב", כך ממשיך המכתב, "הגיע הטלפון לו אנו מחכים מזה שנים. לא אלאה בפרטים, אך בתוך שבוע ימים הפכה בתי לכלה מאושרת!" זהו כוחו של לימוד לכף זכות, הפותח שער לישועות נכספות רבות. הן כל הישועות ממתנות לנו, רק יש משהו שמעכב, איזו התנהגות לא רצויה שטעינו בה, איזו נפילה שחוונו... אך חז"ל מגלים במסכת שבת דף קכ"ז, שכאשר יהודי דן את זולתו לכף זכות - הוא מעורר בשמים שידונו אותו לכף זכות, וממילא כל הסיבות המונעות אותו מאושרו מתפוגגות ונעלמות... כשיש לנו הזדמנויות כאלה - כשניתקל במקרה לא מובן, בהתנהגות מוזרה של הזולת - הבה נאמץ את המצוה הזו אל ליבנו, הבה נדון לכף זכות! נהפוך בזכותו של הזולת, נהרהר על סיבות אפשריות שהובילו לכך - ונרוויח, כי גם בשמים יפתחו את הפנקסים שלנו, וינהגו בנו באותה צורה... ואז, לא נופתע מהשפע שייפול עלינו משמים... הרי כל הסיבות המונעות אותו - נעלמו ואינן, כי אנו דנים לכף זכות!

מי הגנב ומי הוותר?

היה זה באחד מבתי החולים המפורסמים במרכז הארץ. לחדר ההמתנה באחת המחלקות נכנס יהודי, ומניח במקום שלידו את צורו - השקית ובה כמה מסמכים רפואיים, חפצים אישיים, וגם חבילת וופלים בה הצטייד כצידה לדרך. אותו יהודי יוצא לרגע, ולפיכך השקית נותרת במקומה, כאשר על כסא סמוך ממתיין יהודי נוסף. כשהוא חוזר, הוא מביט ואינו מאמין: היהודי שישב לא רחוק ממנו אוחד בידו את חבילת הוופלים, ואוכל ממנה בהנאה רבה... לבו התקומם על חוסר הצדק המשווע, על הגזילה לאור היום, על מה לא... הן זו חבילת הוופלים שלו, אותה הותיר בשקית לזמן קצר - והלה כבר חמד אותה ומרוקן את תכולתה... הוא ממחר להתיישב על ידו, ושולח גם הוא יד ארוכה אל תוך חפיסת הוופלים. הממתין שעמו לא נבהל, ומוסיף לאכול בשקיקה... המחזה היה מוזר ומצחיק כאחד - שני אנשים שאינם מכירים זה את זה, אוכלים בצוותא מתוך חבילת וופלים משותפת, כביכול, ומצויים בתחרות

**כשהגיע הוופל
האחרון בחפיסה,
היה בטוח בעליה
כי לפחות עתה
יתאפק הממתין
הזר, ויאפשר לו
לאכול את הוופל
האחרון. אלא
שזה לא קרה
- והלה, בחוצפה
לא ברורה, שלח
יד ארוכה משלו
לתחתית
החבילה, ומשה
משם את הוופל
האחרון**

סמויה מי מספיק לאכול יותר...

כשהגיע הוופל האחרון בחפיסה, היה בטוח בעליה כי לפחות עתה יתאפק הממתין הזר, ויאפשר לו לאכול את הוופל האחרון. אלא שזה לא קרה - והלה, בחוצפה לא ברורה, שלח יד ארוכה משלו לתחתית החבילה, ומשה משם את הוופל האחרון, לא נותר לו אלא לזרוק את החבילה הריקה לפח... עיניו נעו בכעס רב, על התנהגותו של הזר הגנב, הלא מנומס, ועוד אי אלו תארים משונים שהדביק לו... רק הרופא במקום הציל את המצב, כשקרא לו להיכנס פנימה, כי תורו הגיע...

כשיצא, ופנה להכניס את המסמכים שקיבל לשקית, חשכו עיניו, גופו רעד בחוסר שליטה וכולו התכסה בחיורון בהיר. בתוככי השקית נחה בשלווה חבילת הוופלים שלו, איש לא נגע בה לרעה. מסתבר אפוא, שהוא זה שאכל בחוסר נימוס בולט מתוך חבילתו של חברו, ועוד חשב כי הלה הוא הגנב... הסיפור, המופיע בקונטרס 'ווי העמודים' מעדות עד ראייה, מאיר ומוזהיר: לעולם לא נוכל לדעת, מה גרם לפלוני לנהוג כפי שהוא נוהג, לעולם לא נוכל לשער אם הצדק עמו ועד כמה... אנו יכולים רק 'בצדק תשפוט עמיתך' - לדון אותו לכף זכות, להתייחס למעשיו שנעשו בצדק ובישור - זה תפקידנו! (מתוך הספר 'פניני פרשת השבוע', הרב קובלסקי שליט"א)

לאדם חסר יכולת כמוני. סגרתי עם הפקיד את התאריך, קבענו תפריט ומחיר למנה, סגרנו מחיר סופי, ואף נתתי לו תשלום מקדמה. ואז, סיפר ר' פנחס כשעיניו נפקחות לרווחה, "נכנס לפתע המנהל, ושאל לשמי. משיחה סתמית התברר, כי אבי הציל את אביו של מנהל אולמות השמחה בימי השואה... "המנהל התרגש מהגילוי המסעיר, עיניו מלאו דמעות והוא הורה לפקיד על אתר: העבר את חתונת בני הזוג ל'היכלי היהלום', שדרג להם את התפריט לתפריט יוקרה, ותוסיף פרחים על חשבוננו... המחותן ישלם מה שתכנן לשלם על 'היכלי הנחושת', פרוטה לא יותר..."

ר' פנחס חייך במבוכת מה: "יצאתי משם ולא האמנתי. הן באתי לסגור על חתונה ב'היכלי הנחושת', ולפתע החתונה הועברה ל'היכלי היהלום'... העיקר שאני לא משלם פרוטה מעבר לעלות חתונה ב'היכלי הנחושת'. עכשיו הכל מובן..."

הסיפור, כפי שסיפרו מקורביו של ר' פנחס, מופיע בספר 'אבני חושן', וזועק לעברנו, מאיר בקול גדול: לדון לכף זכות! הן לעולם לא נדע למה פלוני נוהג כך, האם הוא נוהג כמליונר כשאין לו, האם הוא משלם, כמה הוא משלם, ולמה. החיים מזמנים הפתעות, וכשנדע את הפרטים לאשורם - פעמים רבות לא נבין איך התפלאנו קודם לכן, איך לא הבנו לבד לדון לכף זכות!

גערות פוגעניות שזירזו...

הילה של קדושה עוטפת את צפת בלילות שבת, ואווירה חגיגית שוררת בבית הכנסת. עם סיום התפילה וברכות ה'גוט שבת' הלבביות הנשמעות בבית הכנסת, הכריז הגבאי כמנהגו מדי פעם: "הרב משה א. מזמין את הציבור ל'שלום זכר' בביתו לרגל הולדת בנו. מזל טוב והרבה נחת!" ואכן, בליל שבת מיהרו רבים מבני הקהילה להגיע לביתו של ר' משה, להתכבד מהמטעמים, ולברך בחביבות וידידות אהבה את אבי הבן. גם ר' יצחק תכנן להגיע, אלא שהסעודה התארכה, ואחר כך התעכב, ולבסוף לא יכול היה לעזוב את הבית בשעה כה מאוחרת... ביום המחר, מגיע ר' יצחק לבית הכנסת, וכבר מתכנן לברך את ידידו ר' משה, כי לא עלה בידו הדבר אמש. אך משהבחין בו ר' משה, פנה אליו בפנים זעופות: "או, הנה האיש החשוב, ר' יצחק, זה שלא נאה לו לבוא לשלום זכר של ידידיו... אתה בוודאי חושב שאינני זוכר שפספסת כבר בשלום זכר של בני הקודם, ואתה לבטח בטוח ששכחתי שלא היית בבר המצוה של יענק'לה שלי אך לפני חצי שנה... אה, עשית עליי חרם?"

ר' יצחק החוויר והסמיק חליפות, לעיני כל הקהל 'שפכטל' שכזה, על הבוקר... והוא באמת לא זוכר מה היה ב'שלום זכר' הקודם ובבר המצוה של יענק'לה... מה שבטוח, שמאוד לא נעים לעמוד במרכז בית הכנסת באמצע תפילת השבת, ולהישטף במקלחת של צוננין מול כל הציבור המביט מופתע והמום: 'נו, ואם לא הגיע לשמחה שלו, לכן מגיעה לו כזו 'מקלחת'? לכן מגיעות לו צעקות כאלה במרכז בית הכנסת?'

אם הקהל חש בכך, נקל לתאר את תחושתו של ר' יצחק עצמו. מושפל וחיוור, מיהר לעשות את דרכו למקומו ונבלע בתוככי טליתו, רגע לפני שדמעות בושע וביזיון יציפו אותו לעיני כל. הוא רק ביקש שהאדמה תפתח את פיה ותבלע אותו ככה, כמו שהוא, בעיצומה של התפילה...

לקראת סיום התפילה, מיהר לחמוק מבית הכנסת מיציאה צדדית, פגוע וחפוי ראש. השעות הבאות אמנם הקהו במעט את הבושה והעלבון שצרבו את נשמתו, אך עדיין היו בו רגשי זעם קשים על ידידו לשעבר ר' משה, שבחר להשפילו באופן כה בוטה. גם ליל מוצאי השבת עבר עליו בסערת רגשות עזה, תוך שרגשות הכעס מציפים אותו...

ביום ראשון בבוקר, הצליח לסדר איכשהו את מחשבותיו על החוויה הקשה שחוה, והרהר: 'והלא מה אתה מבקש ממנו - שידונך לכף זכות מדוע לא השתתפת בשמחתו. אולי תאמץ אתה את צורת החשיבה הזו, ותדון אותו לכף זכות? אולי בדיוק על מצבים אלה ראוי למחול ולא להקפיד? אולי הוא עדיין בלחץ מהלידה, והילדים תלויים בו, ויש עליו עול גדול של סידורים, והוא בקושי יש, ומי יודע מה עוד - וזה גרם לו להתפרצות?'

עודו מהרהר, ורגליו מוליכות אותו אל היער הסמוך, שם הקדיש חצי שעה תמימה לסדר לר' משה 'כתב הגנה', מה גרם לו להתפרץ עליו בצורה כזו... בסופו של דבר, הצליח למצוא סיבות מקלות שהובילו להתנהגותו של ר' משה, והצליח לנקות את לבו מרגשי הזעם והכעס כלפיו, ולמחול ולסלוח לו בלב שלם...

תחושת אושר לא מוכרת פשטה בנשמתו. דמעות אושר זכות הציפו את עיניו, טיהרו את נפשו. הוא חש כמתעלה טפח וטפחיים מעל הקרקע. רגשות הקירבה לבורא עולם, הביאו אותו לנצל את עת הרצון, לשפוך שיח ולהתפלל במילים פשוטות על בתו המבוגרת, הממתנה כבר כמה שנים לזיווג ההגון...

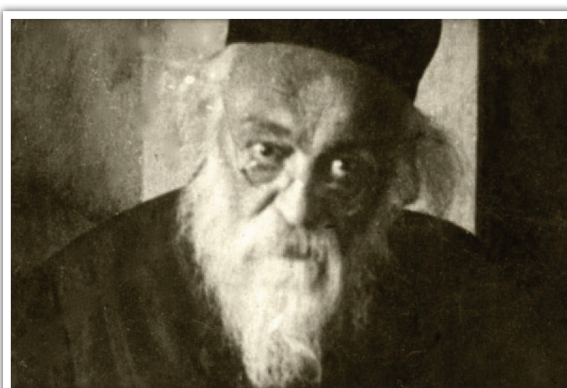
"בכל בוקר" - ענה הרב - "אמי משכימה מוקדם בבוקר לתפילת שחרית בבית הכנסת, מכיוון שראיתי שהדרך מלוכלכת בבוקר ובשלגים, אני סולל כעת עבודה דרך מביתה לבית הכנסת, כדי שתיקל עליה ההליכה לבית הכנסת"

מדוע לא הסכים הגרשז"א עם החומרא שלא לטלטל בשבת?

הרב ישראל ליוש

"איש אמו ואביו תיראו" (ויקרא י"ט, ג')

סמיכות הציווי על מורא האב והאם לציווי 'קדושים תהיו', אומר דרשני! גם משפט הסיום "אני ה' אלוהיכם" מעורר תמיהה, מדוע נדרשת אזהרה זו במורא אב ואם יותר מכל המצוות? תמיהות אלו יובהרו עפ"י הספור הבא: הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל, פסע פעם בעיצומו של יום השבת ברחוב, והנה הוא רואה יהודי מבוגר, מתאמץ ונושא בכבדות ספסלים, לידו צועדים בניו ברוגע ובשלווה, ואינם מסייעים לאביהם במשאו הכבד. התפלא הגרשז"א: הכיצד יתכן הדבר? להניח לאב לשאת לבדו משא כבד כל כך? והרצה את תמיהתו לפני הבנים. "אנחנו מחמירים שלא לטלטל בשבת", ענו הבנים לר' שלמה זלמן, "אבינו אינו מקפיד ע"כ, ולכן הוא נאלץ לשאת לבדו את הספסלים".

היטב חרתה תשובתם לר' שלמה זלמן, ובמשך כמה ימים חזר בפני שומעי לקחו על מעשיהם של הבנים, הכיצד אפשר להכביד על האב במקום 'חומרא'?!... אולי בכך נבין את אזהרת התורה על מורא האב בשווה למורא ה', לבל נקל ראש ונחמיר, כביכול, ונירא מה' על חשבון מורא האב.

אביו של אחד מתושבי בריסק חלה, והוא שלח לבקש מבנו שיבוא לסעוד אותו ולתמוך בו, אלא שכיון שהאב גר בעיר רחוקה, הוצאות הדרך היו גבוהות וכבדות על כיסו של הבן.

נכנס האיש אל הגאון רבי חיים מברסק זצ"ל, ושאל אותו: "הרי אמרו חז"ל, שכיבוד אב משל אב, וא"כ כיוון שאין בידי כדי הוצאות הדרך, האם פטור אני מלנסוע אל אבי?".

ענה לו הרב בחריפות לשונו: "אכן אינך צריך להוציא עבור הוצאות הדרך ממון כה רב, עליך ללכת אל אביך ברגל!".

היה זה לילה חורפי במיוחד, והנה לנגד עיניהם של תושבי העיר 'סלנט', מתגלית דמותו של אדם מבוגר מזוי את השלג אנה ואנה ומיישר את הדרך. תמחו היהודים: "מה ליהודי זקן להסתובב ברחוב בלילה קר כל כך, ועוד להתעסק בשלגים?". משהתקרבו אליו נדהמו לראות, שאדם זה אינו אלא מורם ורבם, הגאון רבי זונדל מסלנט! "מה פשר מעשים אלו?", שאלו התלמידים. "בכל בוקר" - ענה הרב - "אמי משכימה מוקדם בבוקר לתפילת שחרית בבית הכנסת, מכיוון שראיתי שהדרך מלוכלכת בבוקר ובשלגים, אני סולל כעת עבודה דרך מביתה לבית הכנסת, כדי שתיקל עליה ההליכה לבית הכנסת".

מתחילים מסכת זבחים עם הרב מאיר שפרכר

סדרת שיעורים

בהבנה בהירה ומתיקות התורה

השיעורים בעברית ובאידיש

077-2222-666 או *4992

כולם היו דבוקים למסך, שאגות אדירות מלאו את חלל הבית, ור' אורי זוהר צועד צעד אחד ונעצר, ועוד צעד ונעצר ועוד צעד ונעצר... ועל מפתן הדלת הוא ניצח!!!

קשה לך? סימן שאתה בעליה...

הרב בנימין גולד

"דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדושים תהיו" (ויקרא י"ט, ב')

יש לתמוה על לשון הפסוק "קדושים תהיו" - מדוע הציווי הוא לעתיד, מדוע לא כתוב "קדושים היו" לשון הווה, שהוא צווי להיות קדושים עכשיו? שאלה זו הקשה ב'אור החיים', והוא באר שבא לומר שאין סוף לדרגות הקדושה, שתמיד אדם יכול להתקדש עוד ועוד.

ונראה לומר במה שנקטה התורה לשון עתיד, לומר שזו צורת עבודת האדם את קונו, שלא דרשה התורה מאדם שיהיה מיד קדוש, שיגיע מיד לדרגות גבוהות, שהרי לא כולם באותן דרגות ויכולות, אלא אדם יש לו לפעול לפי כוחותיו, לעמול ולהתייגע, להתקדש ולהתגדל, עד שמגיע לדרגות הנצרכות בעבודת ה', אבל הדרך לכך היא בעבודה, ואם זו הדרך בודאי שלא נדרש מהאדם לעשות מעבר ליכולותיו וכוחותיו שנתן לו ה' יתברך.

ובזה יש יסוד גדול בעבודת ה': לא דורשים מאתך מה שאתה לא יכול, מה שאין לך, אלא אומרים לך "קדושים תהיו", ואין אחד יכול לומר 'אין בי את הכוחות והכשרונות להגיע לדרגות גבוהות', כי מה שדרשו ממך זה לפי כוחותיך ויכולותיך, ובהם אם תלך בהן, מבטיחה התורה כי תצליח כמו כל אחד אחר. הדרך לקדושה לפעמים זרועה מכשולות וניסיונות, ועל האדם לדעת לא להתייאש. אם קשה לו העצה היא ללכת צעד אחרי צעד, עד שיגיע לתכלית הנרצית, לפעמים ההר נראה גבוה עד מאד, אם מנסים לעבור אותו בבת אחת, אבל כשצועדים לאט ובטוח, אז אמנם זה קשה, אבל בסוף מצליחים לעבור גם את הניסיון הגבוה והקשה. גילתה לנו התורה את הדרך להצליח בדרך העולה בית ה'.

...

סיפר לי הרה"צ רבי אורי זוהר שליט"א, על הרגע בו הוא הצליח להתגבר על עולמו לשעבר ולעבור לעולם האמיתי, על ניסיון קשה מאד שהיה לו, אבל הוא הצליח לעבור רק בזכות צעד אחד בלבד שהוא היה קשה אבל לאחריו הכי קל...

כמו שכולם יודעים, הוא היה בשיא הברנז'ה החילונית, מפורסם ונערץ, כל העולם הזה היה לרשותו, כסף, כבוד, הערצה ו'חיים טובים', כמו שהם קוראים לזה. ובכל זאת הוא החליט שהכל שקר והתקרב לאמת, אבל זה היה קשה, במעמדו מול כל כך הרבה אפשרויות שצריך להתנתק מהן. זה לא קל, אבל התשווקה האדירה לאמת - דחפה...

הוא מספר, שהחליט בהתחלה לקבל על עצמו כל מיני חיזוקים ביחס לשמירת שבת, ואחד הראשונים היה לא להסתכל בטלוויזיה בשבת, וכך הווה, אלא שבאחת השבתות הראשונות לקבלתו, 'נפל' איזה משחק עולמי, שכולם היו דבוקים למסכים שעות על גבי שעות. שאגות רמות נשמעו מכל בית, וגם לר' אורי באו החברים הקבועים מצמרת הברנז'ה החילונית, לראות את המשחק בעצם שבת קודש, רח"ל. ר' אורי הצדיק, יושב בסלון ביתו, ומתחבט מה לעשות: 'הרי אני יודע את האמת ואני רוצה אותה, וקבלתי על עצמי לשמור שבת, אבל מצד שני כזה משחק איך אפשר? וכל החבר'ה...' בקיצור היצר הפעיל את חיילותיו על ליבו של ר' אורי, שעמד להשבר... אבל אז הוא החליט לפעול בחכמה, לקום ולצאת מיד, ובבת אחת להתנתק. היה קשה מדי, היצר עבד מאוד קשה, אז מה עושים?? מחליטים שקמים מהספה, ומתקדמים רק צעד אחד לעבר הדלת.

זה כבר לא כ"כ קשה כי הרי אפשר עדיין לחזור... ואחרי הצעד הראשון, התחיל שוב מאבק והוחלט אסטרטגית על צעד שני נוסף, ושוב זה לא כ"כ קשה, וככה, מספר ר' אורי, הוא עשה עוד צעד ועוד צעד, עד שהגיע למפתן הדלת, וכאן כבר היה קשה יותר, שהרי עוד צעד כאן זה יציאה מהחדר, ולא רואים יותר, וזה קשה יותר, אבל אז הוא אמר לעצמו: 'הרי עשיתי כמה צעדים ולא קרה לי כלום, בא, אעשה עוד צעד אחד קטן לא גדול ונראה מה יהיה...' ואז הוא צעד צעד קטן אל מעבר למפתן הדלת, צעד קטן שהיה צעד ענק ונצחי, שסימן לו שאפשר להתנתק, שזה אמנם קשה אבל צעד אחרי צעד, מבלי לעשות ניתוק מיידי, שהוא קשה מאד, והנה מצליחים ונמצאים במתרחש השני, בעבר הנהר הנצחי, עבר הנהר של אברהם אבינו העברי.

כך היא הדרך של "קדושים תהיו" - אין התורה מצווה להתנתק בבת אחת! לא כל אחד יכול לזה, אלא זה ציווי לעתיד, תנהג לפי יכולותיך כדי להגיע לקדושה הנרצית, ורק כך יכול האדם, בתחבולות, להתגבר על היצר וניסיונותיו, ולהגיע ל"קדושים תהיו כי אני ה' מקדישכם".

חוויה רוחנית יומית מדי יום אצלך במייל

'ניוזלטור' מלא וגדוש בתוכן תורני - הלכתי, אקטואלי ומרתק.
עם סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
בהגשה מקצועית עם טעם של עוד... להצטרפות שלח מייל ל-

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..
הניוז היומי של דרשו.

האם מותר לענווד שעון זהב ביום הכפורים?

הבדלים ביניהם, וכן לגבי אשה שמזונותיה ביד בעלה, לכן נוהגים שאין לובשים זהב כלל ביום כ"א, אפי' הנשים והלויים.

בחינוכי הריטב"א (ראש השנה כו. ד"ה שאין קטגור) כתב שאין לחשוש ללבוש ביום הכפורים טלית מוזהבת, מטעם אין קטגור וכו', משום שלבישת טלית אינה דומה ללפני ולפנים אלא לעבודה שבחוץ. ובשו"ת נשאל דוד

(לרבי דוד אופנהיים זצ"ל ח"ג או"ח סי' טז), שבק"ק פראג נוהגים שלא להשתמש ביום הכפורים בכלי זהב עבור הס"ת מטעם אין קטגור נעשה סגור.

"כתנת בד קדש ילבש ומכנסי בד...בגדי קדש הם" (ויקרא ט"ז, ד')

כתב רש"י, שהכהן הגדול לא עובד בפנים בשמונה בגדים שעובד בהם בחוץ, משום שהבגדים עשויים מזהב, ואין קטגור נעשה סגור, אלא בארבעה בגדים ככהן הדיוט וכולן עשויין מבוץ (פשתן).

מקור דברי רש"י מגמ' בראש השנה (כו.): אמר רב חסדא מפני מה אין כהן גדול נכנס בבגדי זהב לפני ולפנים לעבוד עבודה, לפי שאין קטגור נעשה סגור.

וכתב שם רש"י (ד"ה אין קטגור) שהזהב שבבגדים מזכיר את הזהב שהיה עשוי בו העגל, ולא ראוי שהזהב שהיה קטגור לעם ישראל, ישמש כסניגור בעת כניסתו של כהן גדול ביום כ"א לקודש הקודשים לרצות על עוונות ישראל. בתיבת גמא (לבעל הפמ"ג, כאן) מביא שנוהגים ישראל, שלא מתקשטים בתכשיטי זהב ביום הכפורים.

וכותב שהטעם הוא ע"פ דברי הגמרא כאן שאין קטגור נעשה סגור, ולכן לא ראוי שיהיו ישראל מקושטין בזהב ביום הכפורים.

ומביא שם, שלפ"ז נשים שלא חטאו בעגל, ואף לויים, לא צריכים לחשוש למנהג זה, ויכולים להתקשט בתכשיטי זהב.

ומסיים שמכל מקום כדי שהישראלים לא יבואו לריב עם הלויים, ויהיה

האם יש מעלה בטבילה במעיין השילוח בערב יום הכפורים?

כברה, ואמר אדם לפני הקב"ה "רבון כל העולמים! העבר נא חטאתי מעלי וקבל את תשובתי, וילמדו כל הדורות שיש תשובה", מה עשה הקב"ה? פשט את יד ימינו וקיבל את תשובתו והעביר את חטאתו מעליו.

ובהגהות הרד"ל שם (אות ל) כתב שקצת משמע מלשון התוספתא (פ"ק דתענית) ובירושלמי שם (פ"ב) שיש מעלה בטבילה בשילוח (גיחון) לעניין טהרה ותשובה, שכתוב שם לעניין טובל ושרץ בידו שאפילו טובל בשילוח ובכל מימי בראשית וכו'.

וכתב הרד"ל שאפשר היינו מפני שמימיו יוצאים מהמקדש וכמו שמובא ביומא (עז): ועליו נאמר לעתיד לבוא מקור נפתח וגו' לחטאת וגו'.

וראה בסוף מדרש 'אלה אזכרה' (על עשרה הרוגי מלכות), איך שרבי אליעזר בן שמוע שנהרג ביום הכפורים, אמר טרם מותו שרואה איך נשמת כל צדיק

וצדיק מטהרת עצמה במי השילוח, כדי להכנס בטהרה לישיבה של מעלה לשמוע את דרשת רבי עקיבא שידרוש בעניינו של יום הכפורים.

"וירחץ במים את פשרו ולבשם" (ויקרא ט"ז, ד')

בקובץ 'אוצרות ירושלים' (ירושלים תשל"א חלק ס"ד סי' תשיח עמ' תתריא) מביא כותב המאמר הרב אברהם מרדכי ברייטשטיין, ששמע מראב"ד ירושלים

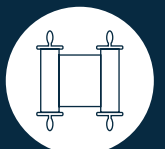
הגאון רבי דוד יונגריי, שסיפר לו הגאון רבי דוד בה"ר, שהגאון רבי מאיר אויערבאך, הרב מקאליש, שהיה בערוב ימיו בירושלים, נהג לטבול בערב יום הכפורים במקוה של רבי ישמעאל כהן גדול אשר במי השילוח, והוא מעיין גיחון הסמוך להר הבית. וכתב שם שהרי מובא במג"א (סי' תר"ו סק"ח) בשם המהרי"ל, שהטבילה של ערב יום הכפורים היא משום תשובה.

ונראה שיש מעלה מיוחדת בטבילה במי השילוח לעניין טהרה ותשובה, על פי מה שמובא בפרקי דרבי אליעזר (פרק כ') שלאחר שאדם הראשון

חטא, למחרת השבת, באחד בשבת נכנס אדם במימי גיחון העליון עד שהמים הגיעו עד צווארו, והיה מתענה שבע שבתות ימים עד שנעשה גופו כמין

- כיצד מנסה היצר הרע להכשיל את האדם באכילת חזיר?
- מפני מה שנא רבי עקיבא, בעודו עם הארץ, את החכמים?
- מהי ההשקפה הנכונה על חיי פרישות?
- מה עניין מצוות מורא אב ואם ל"קדושים תהיו"?

**השאלות
בפרשת
השבוע**

כל התשובות בספר 'דרש דוד על התורה והמועדים' לרכישה התקשרו 02-5609000

מה אירע לרבי יצחק בוכבזה זצ"ל, לאחר שראה במרתפי הוותיקן את הפרוכת ועליה טיפות הדם?

טיפי דמים של פר ושעיר של יום הכפורים, ובתוס' ישנים (ד"ה והיו עליה וכן בריטב"א) כתבו שראב"י חולק על ת"ק וסובר שצריך לנגוע בפרוכת. בקובץ 'אור תורה' (תמוז תשס"ו עמ' תשצט אות ו') כותב הרב דוד ברדא שליט"א (מח"ס שו"ת רביד הזהב), שפעם א' ראה את רבו רבי בוגיד סעדון (רבה של ג'רבא ואח"כ רבה של העדה הג'רבאית בפריז) לומד בגמ' יומא (נז). "אמר רבי אלעזר ברבי יוסי אני ראיתי (את הפרוכת) ברומי והיו עליה כמה טיפי דמים".

וסיפר רבו שבהיות הרב יצחק בוכבזה זצ"ל (בעל 'בית הלחמי' וראב"ד בטריפולי) בטריפולי, הזמין אותו מלך איטליה (שטריפולי היתה אז תחת חסות איטליה) לבקר במדינת רומא. וכשנסעו לשם הלכו לבקר במרתפי הוותיקן, ולראות את הכלים העתיקים ובכללם כלי המקדש, וראה גם את הפרוכת ועליה ההזאות שהיה מזה הכהן גדול ביוה"כ.

וכשראה הרב זאת נצטער מאוד בליבו, איך עניינים כאלה נמצאים ביד אנשים זרים ורשעים, וביהמ"ק חרב קרוב לאלפיים שנה, ומרוב הצער שאחזו באותה שעה לא יכל להתנחם, כשחזר לטריפולי לא האריך ימים וחלה ונסתלק לבית עולמו.

"וְלִפְנֵי הַכֹּהֲנִים יָזָה שִׁבְעַת פְּעָמִים מִן הַדָּם בְּאַצְבָּעוֹ" (ויקרא ט"ז, י"ד)

במשנה יומא (פ"ה מ"ד) גבי עבודת הכהן הגדול ביום הכפורים, תנן: נטל דם הפר והניח דם השעיר, והזה ממנו על הפרוכת שכנגד הארון מבחוץ, אחת למעלה ושבע למטה, וכו'.

דין זה מדבר על ההזאות שמזה בהיכל, ואמרינן ביומא (נז). שכהוא מזה אינו מזה על הפרוכת, אלא כנגד הפרוכת, שאינו נוגע בפרוכת עצמה, ור' אלעזר ב"ר יוסי אמר אני ראיתי ברומי (ע' מעילה יז:) והיו עליה כמה

האם לאהרן הכהן היה מותר להיכנס לקודש הקדשים בשאר ימות השנה?

"וְאֵל יִבְאָ כָּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ" (ויקרא ט"ז, ב')

במדרש רבה (ויקרא כ"א, ז') מובא, שה' אמר למשה שבכל שעה שאהרן רוצה להיכנס לקודש הקדשים יכנס, רק שיכנס בסדר הזה כמו הסדר שעושה ביום הכפורים.

וברד"ל שם כ', פי' הגר"א באהרן לבדו היה זה, שבכל שעה שרצה לכנס יכנס רק שבסדר הזה, אבל לבניו נאמר "לדורות חוקת עולם אחת בשנה", ביוה"כ לבדו.

איך אכלו רשב"י ובנו מהחרוב ג' שנים הרי זה ערלה?

"שִׁלֵּשׁ שָׁנִים יִהְיֶה לָכֶם עֵרְלִים לֹא יֵאָכֵל" (ויקרא י"ט, כ"ג)

בקובץ 'דרכי הוראה' (ספירת העומר תשס"ו עמ' צ') הביא הגר"א וייס שליט"א ירושלמי שבביעית (פ"ט ה"א), דרשב"י היה י"ג שנים במערה וגדל לו חרובין דתרומה.

וכ' שזה טעות סופר וצ"ל חרובין דתמרה, ושכן מוכח בקהלת רבה (י, ט). ובמדרש תלפיות (ערך חרוב) כ' בשם מהר"ם גלאנטי שקיבל איש מפי איש עד רשב"י שהחרוב הוציא תמרים כל ער"ש לכבוד שבת. וכ' דיל"ע איך אכלו מעץ החרוב בג' השנים הראשונות הרי זה ערלה, ונשאר בצ"ע.

קבל את הגיליון ישירות למייל

<<< שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il >>>

האם מועיל לחתום על 'היתר עיסקא' כללי?

והאם מועילה מחשבה בתחילה, כשבהמשך אינו מכוון? בענין כוונת 'לשמה' בהקרכת קורבנות

מועיל לומר על דעת ראשונה הוא עושה, כשבשעת מעשה שכח, וכתב שם שהמחבר הגאון הנ"ל, הוכיח מהסוגיא בשבת לגבי הוצאה יש לחלק בזה, ע"ש. אכן כבר נתבאר שה'אור זרוע' הוכיח משם, שגם כששכח אומרים 'על דעת ראשונה הוא עושה'.

סוף דברי הגר"א קוטלר כתב, דיש לדון כספיקא ע"ש מה שפלפל בזה, וחותנו, הגר"א ז"ל מלצר זצ"ל, בעל ה'אבן האזל', הסכים עמו וכתב שאינו מועיל, אף אם כל אחד לחוד חתם, כיון שצריך שיחתמו זה עם זה. בעיקר דין על דעת ראשונה מבואר במשנ"ב (סי' י"א סק"ה) שפסק כן להלכה, והאחרונים דנו מדף מא. ששם נחלקו בזה תנאים וא"ה יבואר להלן תירוצי האחרונים וההשלכות ההלכתיות הנובעות מדבריהם.

ובספר 'תקנת רבים' הוכיח מהרמ"א בחומ' רצ"ב ס"ז, שפסק לגבי היתר עיסקא, שאם עסק במעות והעלה רווחים לנותן, ואח"כ המשיך להתעסק בסתם, אומרים שעל דעת ראשונה עושה כ"ז, שלא פירש בפני עדים להיפך ויש לפלפל בזה, עוד הביא מה'מעיל צדקה' סי' ב' לגבי תנאי בקידושין, שמדמה להתרת נדרים שמתחילת השנה ע"ש ואכמ"ל.

תקנת היתר עיסקא במכירת חמץ

אכן כל הגאונים הושוו שהצורך בהיתר עיסקא לצבור הוא מוכרח, שבלי זה ח"ו עלולים להיכשל בעוון ריבית, כ"ש וקל וחומר בן בנו של קל וחומר בדורנו, שכל אדם מחובר לחברת חשמל, בזק, מים וגז, שכולם גובים ריבית על איחורים, והלוואות מבנק וכרטיסי אשראי, עד שעל כל צעד ושעל נפגשים בשאלות

חמורות של ריבית מן התורה ומדברנן. לכן בהוראת גדולי ישראל שליט"א מכל העדות והחוגים, תיקן הגר"פ וינד שליט"א בעהמח"ס 'ברית פנחס' וראש בית ההוראה לענייני ריבית, שכל אחד יחתום אצל הרב על שטר היתר עיסקא, ומקבל את השטר, ובכל שטר מאחוריו יש ביאור מתומצת להיתר עיסקא, והודעה שבכל עסק צריך לפרש שיהיה ע"פ ההיתר עיסקא שחתם בידו, ובכך יהיה היתר עיסקא פרטי. כמו כן, כל בעל עסק או חנות או עמותה, עליו לחתום היתר עיסקא ולתלותו במקום בולט בחנות שיהיה ניכר ללקוחות, עוד נוסף ע"פ גדולי ישראל שבכל חשבונית יהיה כתוב שהכל ע"פ היתר עיסקא, ובכך נהפך להיות היתר עיסקא פרטי מול כל לקוח.

ובסיעתא דשמיא חתמו אלפים ורבות בכל ערי ישראל, כמו כן בכל יום מצטרפים עוד בעלי עסקים לקבל הסבר על החששות המצויים ולחתום על היתר עיסקא.

"זכינו ועל ידי פרסום התקנה לפני פסח בגליון זה של 'דרשו', שקהילות בחו"ל ג"כ בקשו להצטרף לתקנה זו"

מדריך עסקים שע"פ היתר עיסקא, בתוספת הסבר על כל סוג עסק על השאלות של ריבית הנוגעות בו, ניתן לקבל בבית ההוראה בטל: 0527637733 כמו כן ניתן להצטרף להיתר עיסקא בטלפון זה

מוסכת זבחים דף ב:

ברגשי קודש מתחילים רבבות אלפי לומדי 'הדף היומי' לעסוק בסדר 'קדשים', וללמוד ענייני הקורבנות.

אמרו חז"ל שכל העוסק בתורת הקורבנות כאילו הקריבם, ויהי רצון שבמהרה נזכה לעשותם.

הרבה הלכות הנוגעות למעשה בחיי היום יום, מבוארות בסוגיות במוסכת זבחים, ונשתדל במאמרים הבאים, בעזה"ש, לברר את ההלכה למעשה מתוך עומק הסוגיות, והשי"ת יאיר את עינינו בתורתו הקדושה.

כל העושה על דעת ראשונה הוא עושה

הגמרא (בדף ב:) אומרת, שאם בתחילת ההקרבה חשב 'לשם הקרבן' ובהמשך הקריב בסתמא, הקרבן כשר מטעם שכל העושה על דעת ראשונה

הוא עושה, ומצאנו ל'אור זרוע' (ח"א סי' תרי"א) שהאריך בדין 'על דעת ראשונה עושה', שזה גם אם 'אמר הכהן שלא נתכוון למה שאמר בתחילה, קבעו חכמים שעל דעת ראשונה שחט ולא סומכים על דיבורו, והוכיח מהגמרא בשבת צא. שמי שהצניע מאכל לצורך רפואה, והחשיבו להתחייב עליו במלאכת הוצאה בשבת, אף שהוא פחות מכגורגרת, וכשהוציאו אח"כ שחט לצורך מה הצניעו, בכל זאת חייב, כיון שעל דעת ראשונה הוא עושה, הרי שאף כששכח ואינו מכוון בדעתו לכך, מפרשים פעולתו שעשה על דעת ראשונה.

על דעת ראשונה בהיתר עיסקא

לפני כמאה שנה תיקן האדמו"ר

מלובלין, הגאון רבי עזריאל איגר זצ"ל, תקנה לעשות היתר עיסקא כללי שכל אחד שעוסק במסחר, יודיע בכתב אצל הרב בעירו שכל ההלוואות וענייני המקח שיש בהם חשש ריבית, הכל יהיה ע"פ היתר עיסקא, והוסיף שלכתחילה כל אחד יקפיד בכל עסק שעושה, להודיע שיהיה בהיתר עיסקא, אך אם ישכח מלהתנות יועיל מה שחתם באופן כללי שכל עסקיו יהיו בהיתר עיסקא, ועיקר יסודו תמך בדין התרת נדרים, שמודיעים ב'כל נדרי' שכל הנדרים שיהיו בהמשך השנה לא יחולו, והאריך לבאר הדעות בשו"ע יו"ד סי' ר"א, אם מועיל על להבא או שעיקר 'כל נדרי' זה רק על העבר, עוד תמך בדברי הגמרא שכל העושה על דעת ראשונה הוא עושה, והרבה מחכמי הדור הסכימו עמו והדפיס דבריהם בספר 'תקנת רבים'.

אכן הגר"א קוטלר זצ"ל כתב, שאם לא יפרש בשעת העסק שזה ע"פ היתר עיסקא, לא יועיל מה שגילה דעתו בהיתר עיסקא כללי, ודעתו שגם אם בנדרים מועיל להתנות בתחילת השנה שלא יחולו הנדרים, אין לדמות ממונות לאיסורים, שבממון צריך להתנות עם השני, ולא מועיל למה שמתנה לעצמו, ואף אם גם הלווה וגם המלווה, כל אחד חתם בפני עצמו - אינו מועיל, כיוון שחתימת כל אדם מהם אינה מחייבת את חברו, עוד טען שתנאי מתחילה מועיל לבטל נדר ולא ליצור חיוב של עיסקא, וגם שבממונות צריך תנאי כפול בפירוש, אח"כ דן מצד הדין שעל דעת ראשונה הוא עושה, וכתב ד"ל שאינו מועיל לגבי חברו אם לא ידוע לו אם גם חברו חתם. עוד דן שלא

מאות השתתפו בשיעורי הכנה ללימוד סדר 'קדשים'

במסגרת 'דרשו', לקראת תחילת לימוד מסכת 'זבחים' וסדר 'קדשים' במסגרת המחזור הי"ג של הדף היומי על הש"ס הבבלי

אנשים מבוגרים לצד צעירים צמאי דעת, כולם כאחד ישבו והאזינו ברוב קשב לרבנים שמסרו סקירה כוללת של היסודות העיקריים עליהם מתבסס סדר 'קדשים', העבודות השונות בבית המקדש, חלוקת הקרבנות לפי הסדר של 'קדשים קלים', 'קדשי קדשים' וכו', האופן בו ניגשת הגמרא לבאר את הנושאים הללו ועוד ועוד.

"שוחחתי במקום עם הגר"ח פיינשטיין, שאף סיפר לי שגם למחרת השיעור, אנשים עוד מתקשרים ומבקשים להשלים פרטים, לשאול שאלות בנושאים

עם תחילת לימוד מסכת 'זבחים' וסדר 'קדשים', על ידי רבבות לומדי 'הדף היומי' על הש"ס הבבלי ברחבי העולם, יצא 'דרשו' במיזם רב חשיבות: סדרת שיעורי הכנה ללימוד סדר 'קדשים', שנמסרו מפי שני תלמידי חכמים מופלגים, גאונים בעלי שם, הידועים כבעלי הסברה בהירה ונפלאה והיכרות מעמיקה ומקיפה עם המסכתות שבסדר 'קדשים'.

הרה"ג ר' נתן וינגרטן, אחראי מערך השיעורים של 'דרשו', שניצח על המלאכה, מספר על ההצלחה הגדולה של המיזם, אשר סחף קהל גדול

שלא הובנו להם די הצורך, או שבמהלך השיעור לא הורחבו מפתת קוצר הזמן ורוחב היריעה, וגם אנחנו מקבלים טלפונים של אנשים, שפשוט מתקשרים להודות על ההזדמנות שניתנה להם, לקבל סקירה מקיפה ויסודית כל כך על הנושא הזה של סדר 'קדשים', שלמרבית הצער נחשב עבור יהודים רבים, בהם גם תלמידי חכמים מופלגים, כנושא שאינו מוכר להם ושהם חוששים לעסוק בו בצורה רצינית.

"בעזרת ה'" מסכם הרב וינגרטן, "אנחנו מקווים שהשיעורים הללו יביאו גם לריבוי ספסלי הלומדים במסגרת 'הדף היומי', ירחיבו את העיסוק ב'קדשים' בכלל, וכמובן גם יגדילו את מספר הנבחרים במוקדי הבחינה של 'דרשו', מתוך רצון ומטרה לא רק ללמוד את המסכתות הללו ולעבור עליהן, אלא גם לשנן ולחזור, כדי לזכור ולדעת אותן לאורך ימים בסייעתא דשמיא."

במיוחד של יהודים תלמידי חכמים, אשר השתתפו בשיעורים מתוך מטרה להגיע ללימוד סדר 'קדשים', לאחר הכנה מתאימה ורכישת הנושאים הבסיסיים הנדרשים כדי לגשת ללימוד המסכתות שבסדר זה, אשר אינן נלמדות בדרך כלל בעולם הישיבות.

בבני ברק ובמודיעין עילית נמסרו השיעורים מפיו של הגאון הגדול רבי חיים פיינשטיין, ראש ישיבת 'עטרת שלמה', ובנו של הגאון רבי יחיאל מיכל פיינשטיין זצ"ל, ובירושלים נמסר השיעור מפיו של הגאון הגדול רבי אברהם נח גרבוז, מתלמידי מרן הרב מברסק זצ"ל, המכהן כראש כולל 'הר אפרים' ומחבר ספר 'מנחת אברהם'.

"ההצלחה היתה מעל ומעבר למצופה", מספר הרב וינגרטן. "בתי המדרש היו מלאים, קהל רב השתתף בשיעורי ההכנה, וניתן היה לראות שמדובר בקהל של יהודים - תלמידי חכמים, רבים מהם נושאים במשרות תורניות,

קו השיעורים
של 'דרשו'

מתקרב ל-

מיליון

דקות האזנה בחודש!!

הצטרפו גם אתם להאזנה יומית של שיעור מקוצר בכל נושא שתבחרו
גמרא, הלכה, אגדה, ווארט או סיפור על הפרשה

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

חדש!

בית ההוראה לרשותכם

האזנתם לשיעור ב'דף היומי בהלכה' ויש לכם שאלה? -
הקישו 8 ותועברו לשיחה עם רב שישמח לענות לשאלותיכם

שיעורי 'דף היומי בהלכה' בעברית, אידיש וצרפתית - **שלוחה 1/3**

חדש!

החוויה היומית

לשמע את הניח היומי 'הפוחת בכל יום'. תכנית יומית בענייני דיומא משולבת עם הלכה
יומית, סיפורי צדיקים, פינת התחזקות ועוד... בהגשת הרב אברהם פוקס - **שלוחה 3**

חדש!

'לקראת שבת'

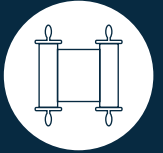
העלון 'לקראת שבת' עכשיו גם בהאזנה תכנית מרתקת על פרשת השבוע משולבת
בסיפורים מרתקים בהגשה של הרב שלום יכנס והרב אברהם פוקס - **שלוחה 7**

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: **077-2222-666** או ***4992**

סיכום שבועי בדרך היומית בהלכה

שרה ליק
052-7181253

האם מותר לומר לגוי בשבת לעשות מלאכה ביום ראשון? האם מותר לספר בשבת על מחירי מוצרים שנרכשו במהלך השבוע? כשלווים מאכל מִשְׁכָּן בשבת - כיצד יש לבקש זאת?

איסור 'אמירה לגוי' בשבת

- חכמינו ז"ל אסרו לומר - אף בימות החול - לגוי לעשות בשבת דבר האסור לישראל. ובשבת עצמה - יש איסור נוסף באמירה זו - 'ממצוא חפצך', שמחמתו אסור לומר לגוי אף לעשות מלאכה בחול.
- אמירה לגוי לעשות מלאכה בשבת - אסורה גם בדרך רמז; ורק במלאכות מסוימות, מותר לרמוז בשבת בצורת 'סיפור'; ובחול מותר לרמוז לעשותן בשבת אף בצורת ציווי.
- במקרים הבאים התירו חכמינו ז"ל אמירה לגוי לעשות מלאכה בשבת אסורה מדרבנן: א. סיוע לחולה, ואף אם אינו חולה בכל גופו. ב. 'צורך הרבה'. ג. צורך מצוה.
- נחלקו הפוסקים בנוגע למקרים אלו בהם מותרת אמירה לגוי לעשות מלאכה דרבנן, האם מותר גם לישראל לעשות פעולה שהיא 'שבות דשבות', דהיינו פעולה המורכבת משני איסורים דרבנן.
- פעולה שניתן לעשותה הן באופן האסור בשבת מדאורייתא והן באופן האסור מדרבנן, בשווה - מותר לומר לגוי לעשותה במקרים בהם מותרת אמירה לגוי לעשות מלאכה דרבנן.

דיבורי חול בשבת

- אסור לדבר בשבת על דברים האסורים בשבת אשר עתיד לעשותם בימי החול. ואין הבדל בין דיבור המועיל לעשיית המלאכה, לבין דיבור שאינו מועיל, ואף אם אומר זאת בינו לבין עצמו.
- מותר לומר בשבת "מחר אלך למקום פלוני", למרות שמתכוון לנסוע למקום זה ברכב, אך אסור לומר "אסע למקום פלוני (ברכב)", כיון שנסיעה זו אסורה בשבת.
- מותר לספר בשבת על קניות שערך, ועל מחירי מוצרים שקנה, וכדומה. אולם, אם יודע שאחד השומעים מתכוון אף הוא לקנות אחד ממוצרים אלו, אסור לדבר עמו על מחירו.
- אסור להרבות בשיחה בטלה בשבת, אף כאשר אין בה איזכור של עשיית מלאכה או עסקי חולין. ומי שמתענג בסיפור חידושים ומאורעות - מותר לו להרבות בכך, אם כי הדבר אינו רצוי.

הלוואה בשבת

- הלווה מחבירו בשבת דברי מאכל וכדומה, לא יאמר לו "הֶלֶנִי", אלא "הִשְׁאֵלְנִי". ובשפה שאין בה הבדל בין הלוואה להשאלה, יאמר: "תן לי". וכן השואל חפץ מחבירו, לא יבקש זאת בלשון הלוואה.
- אין פורעים הלוואה (של דברי מאכל וכדומה) בשבת בלשון 'פָּרְעוּן', אלא בלשון 'החזרה'; ואף זאת לא התירו אלא בדבר שיש בו צורך לשבת, ורק כאשר יש בלשון המדוברת הבדל בין פרעון להחזרה.

איסור 'שטרי הדיוטות'

- חכמינו ז"ל אסרו לקרוא בשבת שטרי חוב ורישומי חשבונות כספיים, אם משום שבקריאה זו עוברים על איסור 'ממצוא חפצך'; ואם מחמת החשש כי במהלך הקריאה ימחק הקורא חלק מהכתוב. ואיסור זה מכונה 'שטרי הדיוטות'.
- בנוסף לאיסור האמור, אסרו חכמים לקרוא גם כתבים מסוימים שאין בהם עסקי חולין, ואין בהם חשש מחיקה חלק מהכתוב, מחשש שעל ידי קריאה זו ימָשְׁכוּ לקרוא בכתבים שיש בהם עסקי חולין או חשש מחיקה. וכתבים שיש בקריאתם צורך הגוף, או צורך מצוה, אינם בכלל איסור זה.
- מותר לעובדים במוסד, בבית חולים וכדומה, להחליף תורנות של שבת תמורת תורנות ביום אחר, ואין בכך איסור 'שכר שבת'.